9 oktober 1999 nr. 71

PumPum

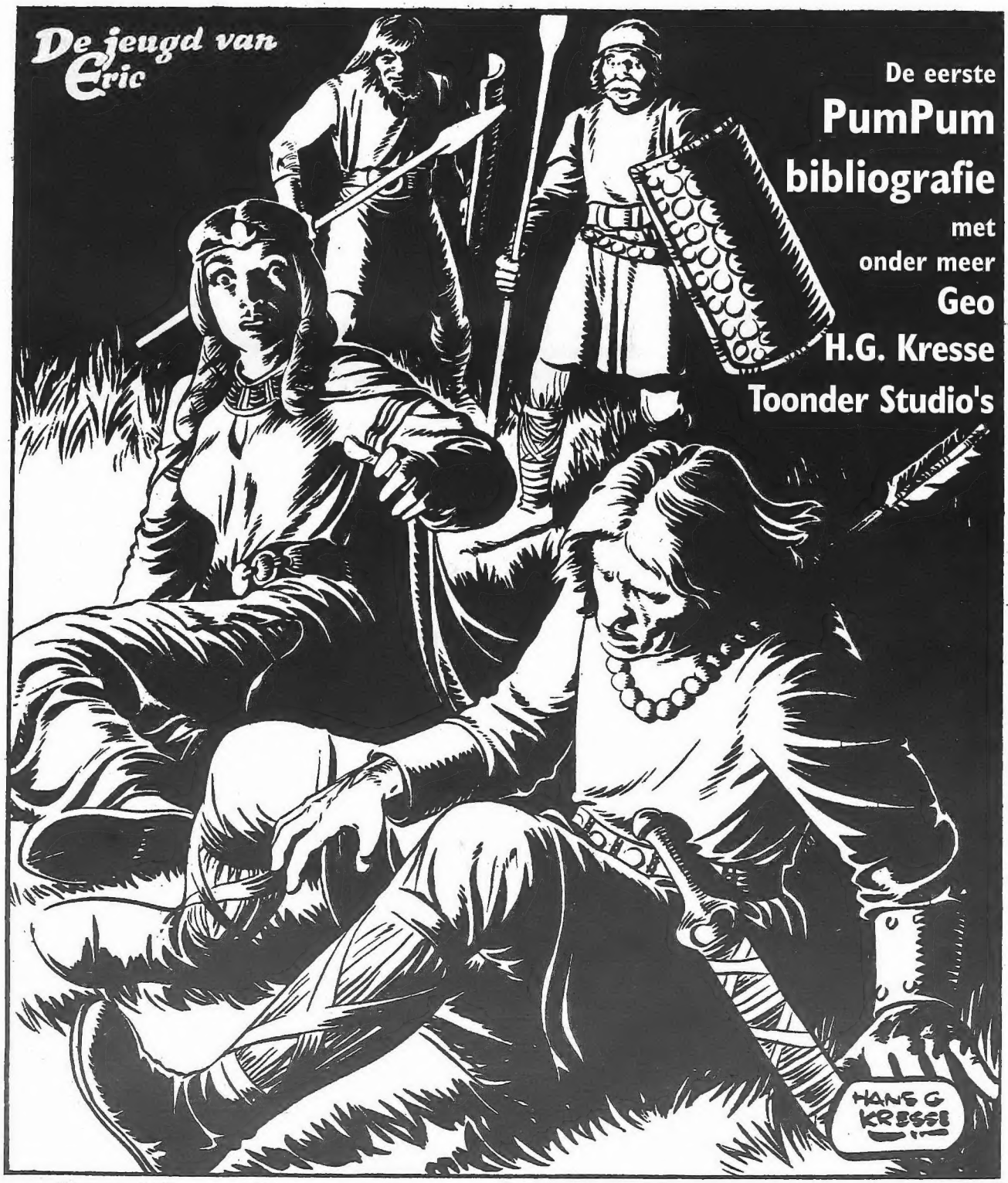

De eerste
PumPum bibliografie
met
onder meer
Geo
H.G. Kresse
Toonder Studio's

... Daar vlak naast haar, valt de man met het lidteken rochelend opzij ....

Brabant Strip magazine

BRABANT STRIP MAGAZINE

Gratis voor leden van *Brabant Strip vzw*, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van *de Reclamestripclub*. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers :
Willem Gay, J.P. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Jozef Peeters, de familie Lezy, Martin Floré

Werkte mee aan dit nummer:
Ron van Eijck, Hans Matla

Eindredactie, opmaak & tutti quanti: Patrick Vranken

Logo's:
Dirk Stallaert, Jef Nys, W. Vandersteen

INHOUD

Voorplaat&illustr. Kresse :
© *erven Hans G. Kresse*
Ledennieuws 2
Pum Pum 4
Geo 16
Koffie klets 21
Reclamestrips 25
Verschijnselen 28
Zoekertjes. 30

Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

Lidgeld 1999:
(B):**600**fr, nr.**001-298**0926-95
(Nl): **40** Nlg, Giro **7616528**

Redactieadres:
Brabant Strip vzw
Berreweide 34, 1840 Londerzeel.
tel: 052/31.23.46

E-mail en internetadres :
brabant.strip@worldonline.be
www.ping.be/brabantstrip
nr. 8 van 9/10/1999

Nederland-België 0 - 1 ?

Wie ons al een tijdje van nabij volgt, weet dat we een zwak hebben voor de nevelen van de stripgeschiedenis, zoals je die terugvindt in oude stripweekbladen. Tenslotte zijn dit de oorspronkelijke kweekvijvers van tekentalent. Deze keer stellen we met trots het resultaat voor van een opzoekingstocht waarbij de queeste naar *Atlantis* verbleekt : op zoek naar het legendarische, onvindbare weekblad *Pum Pum*. We mogen niet voorop lopen, er volgt trouwens nog genoeg informatie, maar dit onderzoek heeft, naast antwoorden, ook nieuwe vragen opgeleverd. Bijvoorbeeld : in de jaren veertig en vijftig is een groot offensief van Nederlandse stripmakers onder leiding van niemand minder dan Marten Toonder en Hans G. Kresse op niets uitgelopen in België.

In dezelfde periode zijn de Vandersteen- en Hergéstrips, waarvan Toonder de kwaliteit zelfs niet bespreekbaar vond, aan een onstuitbare opmars begonnen in Nederland. Hetzelfde geldt voor een legioen tekenaars van Dupuis en Lombard. Zij zijn even bekend in Nederland, terwijl talenten als Sprenger, Stapel, Voges, en anderen met moeite herkenning oproepen in België. Hoe komt dat? Nochtans was/is het Nederlandse beeldverhaal grafisch zeker hoogstaander dan het typische Vlaamse -zeg maar Vandersteen- stripproduct. Daarin heeft Toonder gelijk. Waar zit dan de sleutel tot het succes? We komen er zeker nog eens op terug, en u mag van ons in de toekomst ook méér verwachten over Nederlandse talenten als Gerrit Stapel, Carol Voges en anderen.

De redactie

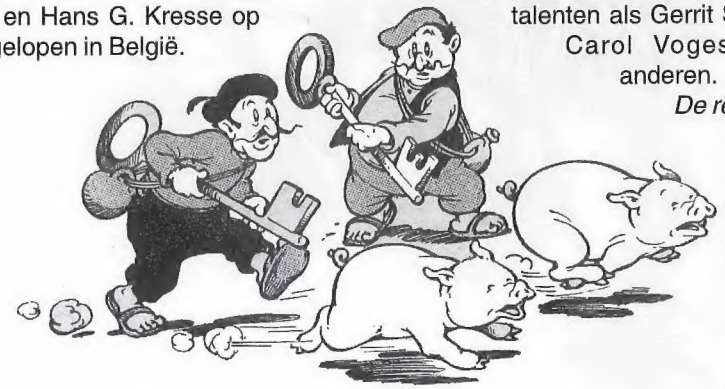

Ledennieuws

Kresse

Wie na lezing van dit nummer behoefte heeft om met iemand te praten... over Hans Kresse bijvoorbeeld, kan contact opnemen met de Stichting Hans G. Kresse. Sedert een viertal jaren is de Stichting actief. Het hoofddoel is het bijeenbrengen van Kresses nalatenschap op een vaste plek die voor het publiek toegankelijk is. Tevens publiceert de Stichting periodiek een nieuwsbrief met vermelding van tentoonstellingen, specifieke uitgaven zoals zeefdrukken, korte strips en stripdossiers en beschouwingen rond het werk van Kresse. Het lidmaatschap kost minimaal 25 gulden en geeft recht op een reductie bij de aanschaf van de uitgaven. Contactadres : Stichting Hans G. Kresse, Sonsbeeksingel 3, 6814 AA Arnhem, tel. (0031)(0)26.44.55.497, giro 7319378.

Kari Lente

Wat nieuws van het uitgavenfront : ja, onze albums van Kari Lente doen het goed, en ja, we gaan er mee door. Delen 1,2,3 en 4 in hardcover hoef je ons niet meer te vragen, die zijn helemaal op. Kijk eens in de handel. Van deel 5 en 6 in hc. slijten we momenteel de laatste 10 exemplaren. Snel zijn dus. Deel 8 verscheen dit voorjaar en de

AGENDA

9 en 10 oktober 1999 **'s Hertogenbosch**
De Stripdagen, niet langer in Het Turfschip, wel in De Brabanthallen. Brabant Strip en de Reclamestripclub zijn aanwezig, naast het podium.

12 tot 17 oktober 1999 **Aarschot**
Week van de strip in de Stadsfeestzaal, met van 12/10 t.e.m. 17/10 tentoonstelling rond Willy Vandersteen.
Op 16/10 Rooie Oortjes-fuif met gratis inkom voor diegenen die verkleed zijn als stripheld !
Info : 016/56.97.05 en 015/22.01.63

17 oktober 1999 **Aarschot**
Internationale strip- en platenbeurs in de Stadsfeestzaal te Aarschot van 10u tot 18u, met signeeracties van Paul Geerts (S&W) en Ron Van Riet (Robert & Bertrand). *Brabant Strip is aanwezig (Michel).*
Info : 015/22.01.63 (Kurt Diskart).

30 oktober 1999 **Gent**
Vijfde stripveiling georganiseerd door Casto. Info : 09/225.41.25

6 en 7 november 1999 **Galmaarden (Nl)**
1ste stripbeurs georganiseerd door het Provinciaal Trefcentrum Baljuwhuis en de gemeentelijke bibliotheek van Galmaarden in het « Baljuwhuis », Kammeersweg 2 te Galmaarden. Info : 054/58.95.11 (Bruno Eylenbosch)

21 november 1999 **Vilvoorde**
Jaarlijkse stripbeurs in zaal « Star », Nowlet de Brauwerestraat, en dit van 10u tot 18u. Verschillende tekenaars komen signeren. Info : 02/252.21.68 (Eric Silverans). *Brabant Strip is aanwezig*

21 november 1999 **Eindhoven (Nl)**
Tweede Eindhovense Stripbeurs in 't Karregat, Urkhovenseweg 10. Info : (0031) (0)40.246.65.88

11 en 12 december 1999 **Turnhout**
Stripgidsdagen met o.a de uitreiking van de « Bronzen Adhemar » aan Erik Meynen. Brabant Strip is aanwezig in De Warande (*Patrick*). Info : 014/42.27.37 (P. Van Gompel)

16 januari 2000 **Berchem**
6de Strip-, platen en CD-beurs in het Alpheusdal, F.Williotstraat 22 van 10u tot 18u. Brabant Strip is aanwezig. Info : Stripwinkel Alex 03/236.25.40 (tussen 12u en 18u) of Van den Berghe 03/605.02.87 (na 17u)

20 februari 2000 **Peisegem**
Stripbeurs georganiseerd door Willemsfonds Merchtem i.s.m. « Kiekeboe-museum » in zaal Libanon, Nieuwstraat. Verschillende tekenaars signeren, waaronder GEO
Info : Filip Lomme : 02/452.50.08

19 maart 2000 **Opwijk**
Jaarlijkse stripbeurs in jeugdhuis Nijdrop van 10u tot 18u. *Brabant Strip is aanwezig (Sascha).*

OOK IN DE AGENDA STAAN?
Organisatoren, stuur alle info naar :
Brabant Strip Agenda
p/a Michel Sels
Kreupelstraat 144, 1980 Eppegem
tel / fax : 015/62.33.89
e-mail : michel.sels@freebel.net
OPGELET! We sluiten de agenda af op de éérstevan elke maand

produktie van deel 9, *De oermensen*, is volop bezig. In de reeks *Kari Lentes eerste avonturen* bereiden we twee nieuwe abums voor die in de jaren '60 gepland waren met de originele covertekeningen maar toen nooit in album verschenen, namelijk *De Gammas* en *Alles om zeep*. Eind dit jaar komt er een Brabant Strip- album "buiten reeks", zie ook pagina 19. Voor volgend jaar hebben we bijzondere plannen voor enkele waarlijk schitterende albums! Het blijft een verrassing, maar we staan zelf al te popelen!

TufTuf-club
Eigenlijk hoort dit thuis in de rubriek *Ledennieuws* van een andere vereniging, maar als onze leden inlichtingen vragen, dan willen wij die best geven. De laatste maanden vragen steeds meer leden ons naar nieuws over de TufTuf-club. Het klopt inderdaad dat de laatste publicatie van deze vereniging alweer dateert van april 1998. Nee, de postbode heeft u dus niet vergeten, dat is het antwoord op de eerste vraag. Verder hebben we de vraag naar continuiteit voorgelegd aan Frank Bogaerts, die ons verzekerde dat er nog een vervolg zou komen. Al wie een briefje schrijft voor meer informatie, krijgt ook een briefje terug, verzekerde hij ons.

Bedankt, medewerkers
We danken iedereen die ons informatie toestuurt, zeker als het in artikelvorm is. Wees niet teleurgesteld als jouw artikel nog steeds niet verscheen, wellicht komt het binnenkort. Zo hebben we nog te goed : *Kuifje in Suid-Afrika* van Michiel Vleer, *Sam bespied* door Chris Huybrechts, *Professor Palmboom* door Joop Schreurs en de Graypoppen van Chris Mouton.

Pum Pum

I. Bravo is dood, lang leve Pum Pum!

De kleine blonde Eric de Noorman bepaalt de sfeer van het nieuwe blad. Met Baldon, zoon van Onorg de verrader, stapt hij nieuwe avonturen tegemoet, terwijl zijn moeder zorgelijk toekijkt.

Op 25 april 1951 ligt het eerste nummer van "Pum Pum, het weekblad voor de jeugd" in de winkel. Voor 3 frank krijgt men een op krantenpapier gedrukt zwart-wit tijdschrift. Het formaat is 37 op 25 cm, wat ongewoon groot is -vergelijkbaar met een kleine krant- maar begrijpelijk als men weet dat het weekblad De Zweep*, ook van de Brusselse uitgever Hoste, op hetzelfde formaat verscheen. Het eerste nummer van Pum Pum zat trouwens, met stempelopdruk "gratis", als bijlage bij De Zweep.*

- Jean Smits -

Een merkwaardig toeval is dat het allerlaatste nummer van Bravo! dateert van de week voordien (18 april 1951). Maar noch in Pum Pum noch in Bravo! vinden we een verwijzing van het ene naar het andere blad. Wel vonden we in het dagblad *Het laatste nieuws* (ook van Hoste) publiciteit voor Bravo! De uitgever moet dus zeker op de hoogte geweest zijn van het nakende einde en heeft zijn nieuw weekblad wellicht op een strategisch moment gelanceerd.

Pum Pum is een Nederlander

In het editoriaal van het eerste nummer lezen we onder de beloftevolle titel "Steeds beter": *"Wij hebben ons best gedaan om dit nummer te maken volgens een gans nieuwe opvatting, daarbij rekening houdende met de wensen, die de deelnemers aan de Pum-Pum wedstrijd in "Het laatste nieuws" uitdrukten ... Met "Pum-Pum" werd tevens de "Pum-Pum-club" in het leven geroepen."* In navolging van de andere jeugdbladen uit die tijd heeft men vanaf het eerste nummer getracht aan klantenbinding te doen door in te spelen op het clubgevoel. Maar of men bij de bepaling van de inhoud echt rekening gehouden heeft met de wensen van de wedstrijddeelnemers valt te betwijfelen. Danny De Laet schrijft in zijn nog steeds onvoldoende geprezen standaardwerk *Het beeldverhaal in Vlaanderen: "In feite is Pum Pum het gevolg van de expansiedrang van de Nederlandse school dat met haar realistisch academisme geen blijf weet".* Als men de inhoud van de eerste jaargangen bekijkt dan kan men deze stelling alleen maar bijtreden. Vlaamse auteurs komen er niet aan te pas. Alles komt uit Nederland op enkele uitzonderingen na: *De kapitein en de rakkers*, de enige erfenis uit *Bravo*!, en af en toe een Engelse strip. Hoste was duidelijk in de ban van de Nederlandse strip. Tot in *De Zweep* toe vinden we werk van de Toonder Studio's (*Olle Kapoen*).

Vreemde aantrekkingskracht

Ik ben grootgebracht met Nero, Sus en Wis, Robbedoes en Kuifje en heb dus minder voeling met deze compleet buitenlandse inhoud. Toch kan ik niet ontkennen dat er een grote aantrekkingskracht uitgaat van de prachtige Kresse-tekeningen die de eerste pagina sieren van dit quasi onvindbare tijdschrift. Maar of dit nu de abominabel hoge cataloguswaarde rechtvaardigt? Naast Kresse's Eric vinden we *Sim en Pans*, een apenstrip uit de Toonder studio's en werk van Henk Sprenger, Piet Wijn en Gerrit Stapel. Ook de mij totaal onbekende Rudy Van Giffen brengt grafische kwaliteit. Maar Pum Pum blijft voor een Vlaming toch een vreemde eend tussen de andere strip-weekbladen...

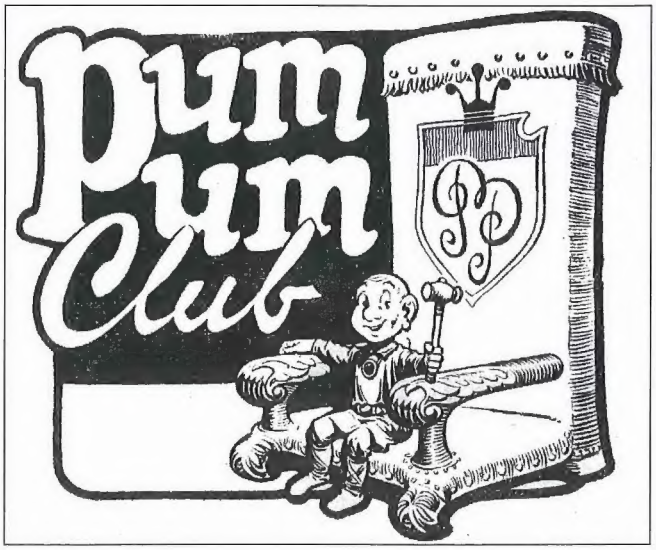

RESUMÉ: TOMMY TUMPS EN LINDY DE SPELER ZOEKEN HET SPOOR VAN DANDY KILLER, DE ZEEROVER, DIE TOMMY'S PLEEGOUDERS OM HET LEVEN HEEFT GEBRACHT. DE TWEE VRIENDEN SCHEPEN ZICH IN OP DE "ZEEVOGEL" VAN KAPITEIN CROCK, DOCH WORDEN OVERVALLEN DOOR EEN ORKAAN ZIJ SLAAN OVERBOORD, DOCH SPOELEN AAN OP EEN EILAND. DE BEWAKER VAN DANDY'S SCHATKAMER WIL HEN DOODSCHIETEN DOCH LINDY WEET HEN OVER TE HALEN TOT EEN SPELLETJE KAART. WAARVAN HET GEVOLG IS DAT DE MAN ZICH BIJ HEN AANSLUIT.
DANDY KOMT HIER REGELMATIG OM ZIJN SCHATTEN TE CONTROLEREN. IK VERWACHT HEM EIGENLIJK IEDER OGENBLIK. ALS HIJ KOMT WACHT HEM EEN WARME ONTVANGST!
DAN KUNNEN WE BETER EEN GOEDE UITKIJK POST OPZOEKEN.
AFGESPROKEN!

Boven : Tommy Tumps van Gerrit Stapel
Onder : de aankondiging van De kapitein en de rakkers in Pum Pum nr. 1

Dit is de naam van het stripverhaal op onze laatste bladzijde. Het behandelt de lotgevallen van een kapitein, die met zijn familie en een oude professor op een tropisch eiland woont.

Het leven is niet gemakkelijk voor de zeeman. In de eerste plaats heeft hij moeilijkheden met de taal, in de tweede plaats heeft hij een lastige vrouw en in de derde plaats zijn zijn zoontjes, Hans en Frits, de ondeugendste jongens, die ooit in een strip rondliepen.

„De Kapitein en de rakkers" is het oudste krantenbeeldverhaal. Het werd in 1897 in opdracht van de Amerikaanse tijdschriftenkoning Hearst door de tekenaars Knerr en Dirks (die zelf, net als de kapitein, landverhuizers waren) ontworpen.

Deze geeschiedenis begint met 'n poging van de kapitein om Hans en Frits wat liefde voor dieren bij te brengen.

DE KAPITEIN
EN DE RAKKERS
LUISTERT, KINDERS!! ZOUDEN JULLIE IN ENER KOOI OPGESLOTEN WILLEN ZITTEN ALS JULLIE DIEREN WAREN?
TVOT KWA! ENER KOOI ZOU DER BESTE PLAATS Z'IJN VOOR DIE KINDS!
O, NEE PA!
RKS

Pum Pum

II. Een Nederlandse enclave in de Belgische stripwereld

In Nederland is Pum Pum, *behorend bij het dagblad* Het Laatste Nieuws, *waarschijnlijk een van de minst bekende stripbladen uit de jaren vijftig. Zelf, hoewel al van kinds af aan een verwoed stripverzamelaar, hoorde ik er pas van toen ik eind jaren zestig met andere stripliefhebbers in contact kwam, vooral met fans van het werk van Hans G. Kresse, die natuurlijk geïnteresseerd waren in het in Pum Pum gepubliceer de feuilleton over* De Jeugd van Eric de Noorman.
De onbekendheid in Nederland van Pum Pum is vreemd, als men bedenkt dat het blad een tijd lang gevuld is geweest met strips van Nederlandse bodem, van de Toonder Studio's om precies te zijn.

- Rob van Eijck -

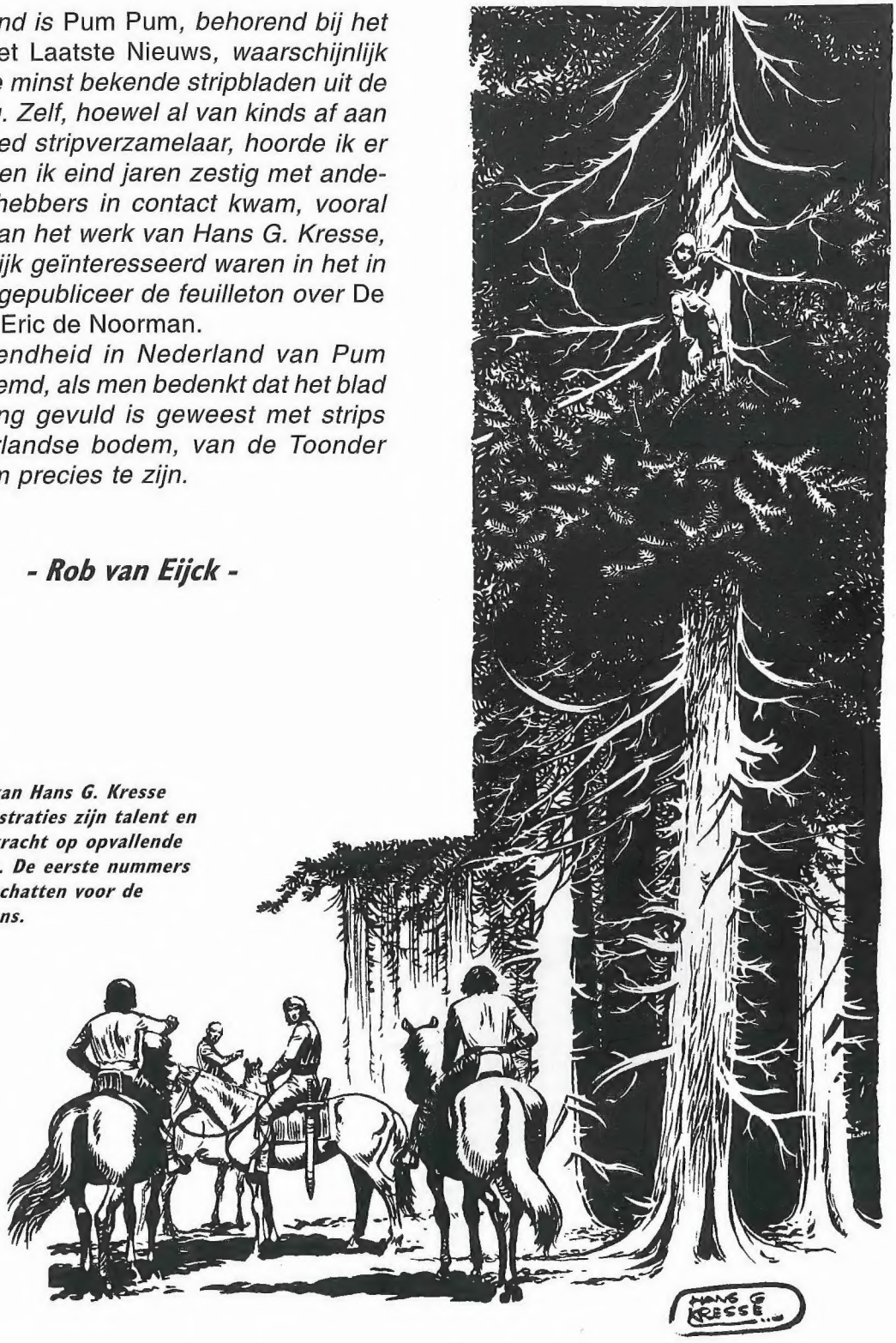

In Pum Pum kan Hans G. Kresse met grote illustraties zijn talent en dramatische kracht op opvallende wijze etaleren. De eerste nummers zijn dan ook schatten voor de ware Kressefans.

Wie is Pum Pum?

Zelfs de naam van het tijdschrift is uit de Studio's van Marten Toonder afkomstig. *Pum Pum* is immers de dwerg uit Atlantis die in de vroege avonturen van *Eric de Noorman* een voornamelijk humoristische bijrol speelde. Waarom van alle kleurrijke figuren die Eric de Noorman omringden, juist Pum Pum zijn naam aan het blad mocht geven, is niet bekend. Misschien viel de keus juist op de kleinste en meest kinderlijke van Erics kompanen, omdat het hier de titelheld van een tijdschrift voor de *jeugd* betrof. Men had daarom ook voor Erwin, Erics zoon, kunnen kiezen, die begin 1951 nog erg jong was, maar als naam voor een jeugdblad klinkt *Pum Pum* origineler en dus leuker dan *Erwin*.

De eerste twee jaar van zijn bestaan verscheen *Pum Pum* als zelfstandig blad op groot formaat. In deze periode was het grotendeels gevuld door tekenaars van de Studio's van Marten Toonder: Henk Sprenger (*Patava*, *Wist je dat*?), Wim Lensen (*Sim & Pans*), Gerrit Stapel (*Ramat, Tommy Tumps*) en Piet Wijn (*De Zwarte Hertog, Manuel Y Gonza* en *De Moorse Tovenaar*). En op de omslag prijkte het feuilleton over *De Jeugd van Eric de Noorman*, schitterend geïllustreerd door Hans Kresse. De niet-Nederlandse strips waren van Engelse (*Mast en Menie*, *De betoverde tondeldoos*, *Het dappere kleermakertje* en *Daniel Blane*) of van Amerikaanse afkomst (*De Kapitein en de Rakkers*).

Pum Puin
5 MAART 1953
Nr. 2
De jeugd van Eric
KORTE INHOUD
WAT gij voorstelt klinkt heel verstandig, Heer Ewoud, doch behalve Borka heb ik geen andere leenheren.
— Vergeet niet, dat Thule slechts een klein rijk is en niet te vergelijken met dat der Noormannen!
— En bovendien moeten we trachten prins Eric te bevrijden, viel Haland in. Is er geen manier om de burcht te verkennen? Het lijkt mij van het grootste belang, dat wij op de hoogte van Gondar's bewegingen blijven!
— Wanneer het mij vergund zij, mengde zich nu onderaanvoerder Lorak in het gesprek, aan de Noordkant is Bjorness vrijwel onbewaakt. De wouden
EN VOORTDUREND KLONK DAT NAARGEESTIG GEKREUN EN GESTEUN...

Cover uit de tweede periode. Het feuilleton* De jeugd van Eric *is nog prominent aanwezig, maar de tekeningen van Kresse zijn - net als het blad zelf - sterk verkleind.

Degradatie

Als *Pum Pum* in februari 1953 overgaat op klein formaat en gedegradeerd wordt tot een bijlage van Het Laatste Nieuws, is het afgelopen met de overheersende positie van de Toonder Studio's: alleen Frits Godhelp en Ben van 't Klooster leveren nog enige tijd hun strips *Bas & Van der Pluim* en *Filo Fop* af, terwijl Wim Lensen er als enige in slaagt lange tijd stand te houden, tot in de achtste jaargang, met zijn *Sim & Pans*.

Figuren van Marten Toonder zoals Panda en Joris Goedbloed tref je wel eens aan in Pum Pum ter illustratie bij een verhaal.

De Nederlanders verdwijnen

De enige nieuwe Nederlandse stripmakers die na de Toonder-periode opduiken zijn Carol Voges en Jan Dirk van Exter, van wie respectievelijk de reeds bestaande stripseries *Professor Creghel* en *Fred Fame* in *Pum Pum* worden herplaatst. En als ook zij verdwijnen weet de Nederlandse tekenaar H.J. Koeleman nog enkele verhalen van zijn reeks *Pinkie Pienter* in *Pum Pum* gepubliceerd te krijgen. Maar verder wordt het blad in de latere jaargangen volledig beheerst door Belgische tekenaars. Onder hen zijn klinkende namen als Franquin en Jacobs, van wie oudere verhalen worden herplaatst, maar ook nieuwelingen als Geo, Bob de Groot, Hubuc en Raoul Cauvin. En helemaal tegen het einde duikt er toch nog een verdwaalde Nederlander op, als *Pum Pum* de avonturen van Paulus de Boskabouter, van Jean Dulieu, gaat publiceren.
De conclusie van het bovenstaande moet dus zijn dat de Studio's van Marten Toonder alleen intensief betrokken zijn geweest bij de eerste periode van *Pum Pum*, toen het een zelfstandig weekblad was. Daarna, in de periode als bijlage, heeft *Het Laatste Nieuws* het blad in zijn ingekorte uitgave geleidelijk steeds meer met werk van Belgische stripmakers gevuld.

Maar de vraag is: waarom vulde een Belgisch tijdschrift in het begin van de jaren vijftig zijn pagina's met voornamelijk Nederlandse strips? Daar kunnen twee mogelijke redenen voor worden aangevoerd.

De strips en illustraties in Pum Pum kwamen aanvankelijk uit de schier onuitputtelijke voorraad van de Toonder Studio's, of uit* Tom Poes weekblad*, dat ook een tijdje in België verdeeld werd. Op een aantal vroege nummers werd namelijk de prijsaanduiding "4fr" gevonden.

HEER BOMMEL ALS DIERENOPPASSER

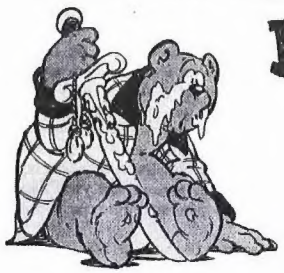

Hoe Ping Pong een lunch en een Markies deed verdwijnen

Op een mooie voorjaarsdag zat Heer Bommel in de serre, bij de open tuindeuren te lezen, toen er plotseling een schaduw over zijn boek viel. Voordat hij kon opkijken, werd het boek hem uit de handen gegrist. Hij hoorde een hoge kreet en zag een vlugge, bruine gestalte in de staande leeslamp klimmen.

„Help!" schreeuwde Heer Bommel. „Help! Een spook!" En hij begon wild in het rond te slaan. Doch opeens hoorde hij een bulderend gelach en er stapte een bekende figuur de serre binnen.

„Kalm, dikkel Hij zal je heus niet opeten, hoor!" baste Kapitein Wal Rus. „Ping Pong, kom hier!"

Met hoge schettergeluidjes liet het bruine figuurtje zich uit de leeslamp zakken en klom vervolgens met een duizelingwekkende vlugheid op de linkerschouder van de kapitein, waar het uitdagend in Heer Bommel's boek ging zitten bladeren. Nu pas zag Heer Bommel, dat het een kleine aap was.

„Ha, Kapitein Walrus," sprak hij, „dit is een onverwacht genoegen, welke wind waait u naar Bommelstein?"

„Een miserabel briesje, Hommel — Ping Pong, blijf van mijn pet af!" antwoordde de kapitein, en nauwelijks waren de woorden uit zijn mond of er klonk een andere stem: „Moord! Moord! Schurken! Moordenaars!"

Heer Wal Rus, moet gij toch weten, dat een Bommel zich niet zo gauw schrik laat aanjagen. Maar ontdoe U toch van Uw manegerie.... eh van Uw meganerie.... eh.... ik bedoel van deze dieren, als ge begrijpt, wat ik bedoel!"

„Dat is het nou juist, Dommel, dat begrijp ik bliksems goed en dat is nou precies wat ik van plan ben te doen! He, kwaje aap, wil je dat laten!" De aap had er genoeg van gekregen, alleen maar in het boek te bladeren en begon nu de bladzijden er een voor een uit te scheuren en te verfrommelen, tot de kapitein het hem resoluut afpakte.

Heer Bommel poogde tevergeefs aan het woord te komen, want de papegaai bleef aan een stuk doorschreeuwen: „Dieven! Moordenaars! Schurken! Ik zal je villen! Help! Moord!"

Tot de kapitein eindelijk zijn grote, rode zakdoek over de kooi

Help! Moord!" krijste Alida v
ontwaardigd.

Op dat ogenblik verscheen Jo
om te zeggen, dat de lunch ger
stond, doch hij kreeg niet eens
legenheid om zijn aankondiging
doen, want Ping Pong, die een d
zag opengaan, schoot in een
langs hem heen en voordat Je
van de schrik bekomen was,

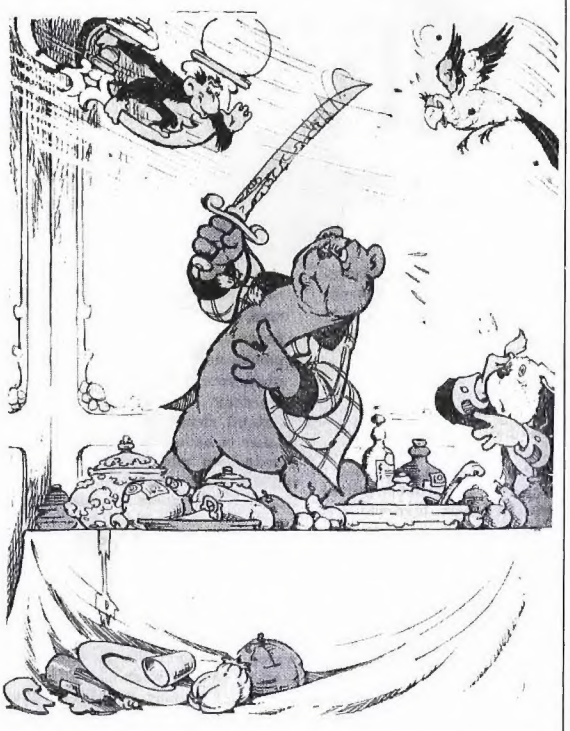

vanavond thuis was, en omdat ik zelf nog zo het een en ander te doen heb, dacht ik mij mezelf, kom, laat ik ze zolang bij die Dion-

de aap al midden op tafel. Het gi ste links en rechts om zich en liet alle heerlijkheden, w Joost zo zorgvuldig had klaarg

Ten eerste bestond er al geruime tijd contact tussen *Het Laatste Nieuws* en de Toonder Studio's, omdat *HLN* al sinds 1946 met succes de dagstrip *Eric De Noorman* van Hans Kresse publiceerde en er sinds twee jaar ook boekjes van uitgaf, met evenveel succes. Kort na elkaar verschenen namelijk verschillende oblong-delen van de bekende Vlaamse Eric de Noorman-serie. Het is dus mogelijk dat *Het Laatste Nieuws*, omdat de contacten er al waren, bij het opzetten van *Pum Pum* als eerste heeft gedacht aan de Toonder Studio's als leverancier van een aantal zo gevarieerd mogelijke strips. En daarmee komen we op de tweede reden, namelijk dat de Toonder Studio's zich begin jaren vijftig duidelijk aan het manifesteren waren als een magazijn waaruit stripverhalen konden worden geleverd met een garantie van continuïteit, omdat er op de Studio's een flink aantal tekenaars en schrijvers

werkten, die multi-inzetbaar waren. Zo vormden de Studio's dus een voor de hand liggende bron om strips uit te putten, als men een geheel nieuw tijdschrift wilde opstarten.

Tom Poes weekblad

Misschien - maar dit is zomaar een wilde gissing waarmee we ons op glad ijs begeven - hebben de Toonder Studio's zelf het opzetten van *Pum Pum* bij Het Laatste Nieuws aangekaart. De Studio's waren in 1947 begonnen met het uitgeven van een eigen tijdschrift, volledig gevuld door tekenaars die bij Marten Toonder werkten: het *Tom Poes Weekblad*. Dit blad werd niet zo'n succes als men gehoopt had, en begin 1951 was het de Studio's waarschijnlijk duidelijk dat *Tom Poes Weekblad* geen lang leven meer beschoren was, zodat men ging uitkijken naar een andere publicatiemogelijkheid, die niet meer onder de eigen verantwoordelijkheid van de Toonder Studio's viel. Maar nogmaals, dit is slechts een vermoeden, en van de juistheid er van bestaan geen bewijzen, zelfs geen aanwijzingen. Maar desondanks is het een mogelijkheid. De Toonder Studio's zaten begin jaren vijftig in een expansieve periode, vooral door toedoen van Anton de Zwaan, die als agent toen nog aan de Studio's verbonden was en zijn taak zeer energiek aanpakte.

Rob's vrienden

Het uiterlijk van *Pum Pum* vertoonde grote overeenkomst met enkele typisch Nederlandse bladen uit die tijd en leek veel minder op Belgische tijdschriften uit deze periode. *Pum Pum* verscheen in tegenstelling tot *Kuifje, Robbedoes, KZV* en *Bravo* in zwart-wit op krantenpapier en had ongeveer dezelfde verhouding tussen strips en tekst-pagina's als *Sjors van de Rebellenclub* en *Ketelbinkie Krant/Rob's Vrienden*. Een aanzienlijk aantal pagina's werd ingenomen door feuilletons, puzzels en wetenswaardigheden, die waarschijnlijk dienden om het educatieve karakter te versterken en enig pedagogisch tegenwicht te bieden tegen de argwaan die toentertijd door vele ouders gekoesterd werd ten opzichte van het stripverhaal. Dus was niet alleen een groot deel van de *strips* Nederlands, maar ook het *karakter* van het blad.

De zwarte hertog ***van Piet Wijn (links) en*** **Professor Creghel** ***van Carol Voges (onder), twee voorbeelden van oerdegelijke Nederlandse strips met ondertekst***

Rob's vrienden, ***een Nederlands blad dat qua verschijning vergelijkbaar was met Pum Pum, had ook een Vlaamse tegenhanger,*** **Jeugdclub 3 Molens.** ***De inhoud, tekst en strips, werd gewoon overgenomen van Rob's Vrienden en het blad werd voorzien van een andere hoofding. Dit zeldzame blad was in feite een reclameblad voor de produkten van 3 Molens.***

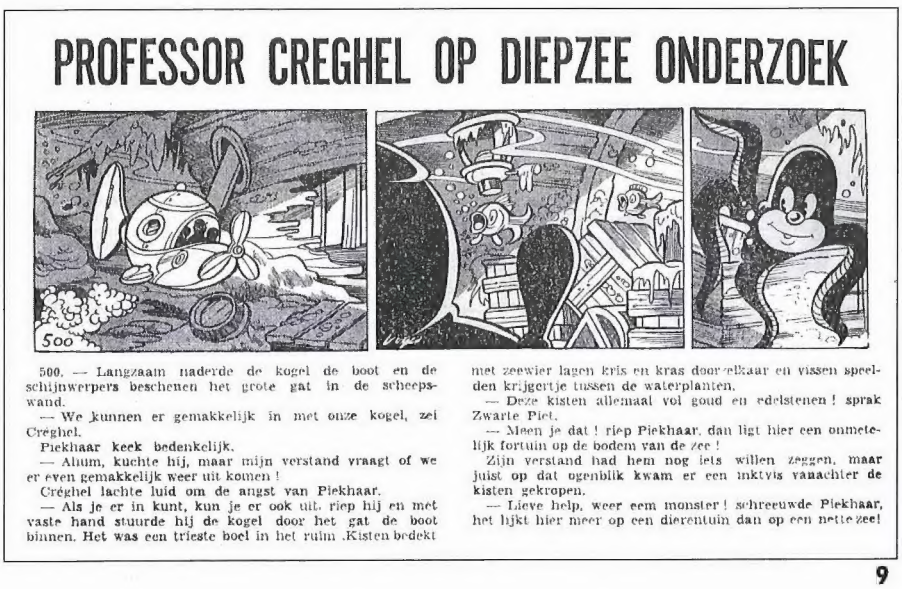

De verborgen schat van Oudenaarde ... en Ronse

2° vestiging ATLANTIS te RONSE !

ATLANTIS
Broekstraat 2
9700 OUDENAARDE
tel&fax 055/318174

Openingsuren
maandag tot donderdag : 17 tot 20u
vrijdag : 15 tot 20u
zaterdag 10u30 tot 19u
zondag 10u30 tot 13u

ATLANTIS *(Tome II)*
Hoogstraat 13
9600 RONSE
tel 055/208130

Openingsuren
dinsdag tot en met donderdag :
10u30 tot 16u30
zaterdag 10u30 tot 18u

Verschillende signeersessies gepland.
Neem contact op !

Stripwinkel
HET „B"-GEVAAR

ERIK DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel

Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

STRIPWINKEL

GOBELIJN

BOEKEN - STRIPS
CD - VIDEOFILMS
INKOOP - VERKOOP
STRIPANTIQUARIAAT

WOEFKE

ANTWERPSESTRAAT 185
2640 MORTSEL (ANTWERPEN)
Open : van 9 tot 18 uur
Donderdag gesloten
03/449.15.60

MECHELSESTRAAT 35
LEUVEN
TEL. 016 / 23.55.86
Open van 10 tot 13 uur en van 14 tot 18 uur,
van maandag tot en met vrijdag.
Zaterdag doorlopend geopend.

De jeugd van Eric de Noorman

door Hans G. Kresse

- Rob van Eijck -

Kresses weerzin

Voor de ontwikkeling van de Nederlandse (Toonder-)strip is *Pum Pum* niet erg belangrijk geweest. Het ging voornamelijk om herpublicaties van strips die al in *Tom Poes Weekblad* hadden gestaan, of om een tijdelijke voortzetting van reeds bestaande reeksen. Maar toch hadden de Toonder Studio's na het stopzetten van *Tom Poes Weekblad* in *Pum Pum* een nieuwe publicatiemogelijkheid voor hun strips. Voor een enkele jongere Toonder-tekenaar, zoals Gerrit Stapel, is *Pum Pum* misschien wel belangrijk geweest, omdat hij daarin met enkele nieuwe strips kon debuteren. Voor de Nederlandse tekenaars die in de periode na Toonder in *Pum Pum* hebben gepubliceerd, is het blad vermoedelijk evenmin belangrijk geweest, omdat het ook hier herplaatsingen van reeds bestaande strips betrof.

Voor de Nederlandse stripverzamelaars echter is *Pum Pum* wel een belangrijk tijdschrift geweest, omdat daarin vijf jaar lang *De jeugd van Eric de Noorman* is verschenen. En over de jeugd van hun held wilden de jongetjes die in de jaren vijftig met de avonturen van Eric waren opgegroeid, later natuurlijk met terugwerkende kracht alles weten. Vooral omdat Hans Kresse speciaal voor dit feuilleton zo'n twee en een half jaar lang wekelijks een of meer tekeningen heeft gemaakt. Tekeningen dus die aan de gemiddelde Nederlandse Kresse-fan een tijd lang onbekend zijn geweest. Hans Kresse zelf heeft naar eigen zeggen nooit veel zin gehad in dit geïllustreerde feuilleton van Erics jeugd. Hij vond het voornamelijk onzin om aan dit deel van zijn werk veel aandacht te besteden, en hij is dan ook met illustreren van de serie gestopt toen de verspreiding van zijn *Eric de Noorman* eind 1953 werd overgenomen door Anton de Zwaan, die Swan Features oprichtte, waardoor Hans Kresse niet meer in dienst van de Toonder Studio's was. Toch moet Kresse aanvankelijk vertrouwen hebben gehad in *De jeugd van Eric*, want gedurende de eerste periode leverde hij uiterst verzorgde illustraties af, die vraagtekens zetten bij zijn latere opmerkingen over de reeks als "onzin". Misschien had hij in het begin grote verwachtingen van dit feuilleton, maar verloor hij zijn interesse toen deze serie om welke redenen dan ook niet aan zijn verwachtingen voldeed.

Ondanks Kresses weerzin heeft *De Jeugd van Eric de Noorman* de terugtrekking van de Toonder Studio's uit *Pum Pum* nog enkele jaren overleefd, zij het met andere illustratoren, als Dick de Wilde en Gerrit Stapel. Waarom *De Jeugd* nog tot in 1955 is voortgezet, ondanks het wegvallen van Kresses medewerking, is niet bekend. Waarschijnlijk was deze serie bij een groot aantal lezers populair, zodat men ook zonder Hans Kresse heeft geprobeerd dit feuilleton zo lang mogelijk in leven te houden.

Hoe dan ook, vooral door *De jeugd van Eric de Noorman* is *Pum Pum* voor Nederlandse stripverzamelaars een erg interessant stripblad geweest. Voor Belgische verzamelaars is het blad waarschijnlijk van begin tot eind interessant, en voor hen zal juist de nadruk liggen op de tweede periode, toen de Toonder Studio's als leverancier waren weggevallen en het blad voornamelijk of geheel werd gevuld door stripmakers van eigen bodem.

PANDA
Meesterlijk getekend en verhaald door MAARTEN TOONDER, dat U sinds jaren dagelijks in « HET LAATSTE NIEUWS » boeit
Thans verschijnen :
In POCKETS
Aan 25,— F per deel
1. - Het Ding
2. - De Meester Magier
Ieder boek bevat 2 volledige stripverhalen
Tom Poes en Heer Bommel
Overbekende figuren van dezelfde tekenaar : de Europese Walt Disney : MAARTEN TOONDER
In POCKETS
Aan 25,— F per deel
1. - De Zwelbast
2. - De Zwarte Zwaderneel
3. - De Plamoen
4. - De Lemland
KONING HOLLEWIJN 25,— F per deel
1. - De Flutters
2. - De Lorrocraat
De Heer BOMMEL, de slimme SICKBOK, de zakkenzakkige WAMMES, zij lezen allen tussen ons, geboren uit het stripverhaal. De oudste en meest betrouwbare vorm van vertelling die de mensheid kent
Verkrijgbaar bij Boekhandel « OPKOMST », Em. Jacqmainlaan 105, te BRUSSEL 1

Ook na de wondere jaren vijftig bleef er een soort "relatie" tussen HLN en de Toonder Studio's bestaan. Advertenties als deze verschenen o.a. in Pum Pum in 1962.

Pum Pum

III. De Belgen nemen over

In de bijna 16 jaar dat Pum Pum heeft bestaan, is het twee keer van gedaante veranderd. Na 96 nummers op groot formaat en in losse verkoop verdwijnt Pum Pum onaangekondigd uit de winkelrekken. Vanaf 27 februari 1953 is Pum Pum nog slechts een wekelijkse bijlage in Het laatste nieuws op gehalveerd formaat en maar 8 pagina's. Het Nederlandse karakter van het blad blijft echter bewaard: *De jeugd van Eric* loopt voort, weliswaar geïllustreerd door Gerrit Stapel. Ook *De kapitein en de rakkers* en *Sim en Pans* blijven de vaste waarden naast ander werk van Nederlandse oorsprong. Onder de titel *De heer van Sherwood* verschijnen er bijna 200 platen rond de figuur van Robin Hood, het gaat hier om een Engelse strip. In 1954 loopt *De jeugd van Eric* ten einde en is het blad volgens Matla's catalogus niets meer waard.

- Jean Smits -

Morris bij uitgeverij Hoste

Toch vinden we vanaf eind 1954 tot eind 1955 andere interessante tekeningen op de voorpagina, namelijk illustraties van niemand minder dan de (van huis uit eigenlijk Franstalige) Vlaming Morris.

Pum Pum

15 DECEMBER 1955 Nr 50

Een eigenaardige Dief

Op de zestiende verdieping van een wolkenkrabber in New-York, zit Mister Jones aan zijn bureau.

Hij is een zakenman, die veel geld verdient. Hij heeft verschillende bedrijven, rijdt met een prachtige wagen en woont in een modieuze, luxueuse flat.

Mister Jones zit wel aan zijn bureau maar werken doet hij niet. In zijn gemakkelijke zetel rustend, rookt hij een dure sigaar.

Plots tinkelt de telefoon. Mister Jones neemt de hoorn af en zegt:

— Hier Jones!

Aan de lijn hoort hij zijn vriend Smith, die vraagt om 's donderdags samen naar de paardenkoersen te gaan.

— O.K., zegt Jones, ik kom U om twee uur halen! En de zakenman haakt af. Zijn werk is gedaan. Opeens zet hij zich gemakkelijk en geniet van zijn sigaar, in gedachten verzonken, kijkt hij de grillige rookwolkjes na.

Op straat stopt een taxi. Een bredegeschouderd, wel ag vierentwintigjarig individu stapt uit de wagen. Haastig begeeft de man zich in de hal van het gebouw, waar de kantoren van Mister Jones zich bevinden.

— Het zestiende, bevoelt hij aan de liftboy, nadat hij zijn hoofd met diepte op het hoofd gestroken heeft.

Als de lift de zestiende verdieping bereikt heeft, stapt de man resoluut door de gang. Hij schijnt goed te weten, waar hij moet zijn. Voor de deur van de kantoren van Mister Jones houdt hij even stil en ongemerkt op een balknopje drukt.

— Joe Stranger, zegt de man dan eindelijk.

De juffrouw gaat naar het volgende kantoor bij haar patroon, die — zo al verwittigd had door de telefoon —

Joe Stranger ? zegt Mister Jones. Ken ik niet. Laat hem binnen !

De juffrouw opent opnieuw de deur, en de bezoeker mag binnen.

(Zie vervolg blz. 2)

In de periode 1955-1959 heeft Morris zich blijkbaar laten verleiden tot een contract bij uitgeverij Hoste. De signatuur "Morris" is wel nergens terug te vinden maar zijn stijl is van ver herkenbaar. Hij maakte niet alleen een twintigtal covertekeningen voor Pum Pum maar ook in het weekblad *De zweep* vinden we illustraties. En voor Het laatste nieuws maakte hij tijdens de Ronde van Frankrijk dagelijks een rondestrook zoals o.a. Sleen het deed voor Het Volk. Hij tekende ook enkele covers van De Uilenspiegel almanak. Uitgeverij Hoste publiceerde in die jaren het werk van Abraham Hans en familie in wekelijkse afleveringen. Morris illustreerde een honderdvijftigtal covers, dikwijls gesigneerd met zijn initialen DB (Maurice De Bevere). Uit deze illustraties blijkt dat Morris ook een zeer getalenteerd realistisch tekenaar is met een even grote herkenbaarheid als zijn karikaturaal werk. (Ook voor het familieblad van uitgeverij Dupuis, *Bonnes soirées*, heeft hij in de jaren vijftig prachtige realistische covers geschilderd).

De derde periode

Op 3 januari 1957 hervindt Pum Pum zijn oorspronkelijk formaat, maar het aantal bladzijden wordt herleid tot vier. Vermits de meeste strips groter worden afgedrukt, verliest het blad voor de tweede keer aan inhoud. Samen met De kapitein en de rakkers verdwijnt ook het Kresse-figuurtje uit de hoofding. Sim en Pans veroveren de voorpagina en *De avonturen van prof. Creghel* door Carol Voges en de strip *Fred Frame* door Jan Dirk Van Exter vullen vanaf dan het blad voor enkele jaren.

Na het vertek van de Toonder Studio's en van Hans G. Kresse verandert het blad geleidelijk van uitzicht. De hoofding blijtf aanvankelijk nog bewaard, maar wordt al snel gemoderniseerd. Hierboven een cover met tekening van Morris.

ROBBEDOES
door Roba en Franquin
EN DE BOBBELMANNEN
KORTE INHOUD:
De gedrochte smokkelaar in verdovende middelen, bijgenaamd «DE MOERAAL», is uit het tuchthuis ontsnapt. Een bewogen achtervolging wordt ingezet.

Jacobs, Franquin en De Moor

Na jaren van Nederlands overwicht krijgt de redactie vanaf 1959 oog voor de betere Belgische strip en plaatst herdrukken van *Het geheim van de grote piramide* en 3 avonturen van Robbedoes. Jacobs hield hier een zeer pijnlijke herinnering aan over. In zijn ganse carrière is hij slechts 7 originelen van Blake en Mortimer kwijtgeraakt en daarvan zijn er 2 bij Pum Pum gebleven... Twee van de drie Robbedoesherdrukken hebben iets speciaals, namelijk een onuitgegeven hoofding. De verhalen *Robbedoes en de bobbelmannen* en *Robbedoes en de miniatuurtjes* zijn gemaakt voor het Franse dagblad *Le Parisien liberé* (samen met een derde verhaal, *Tembo Taboe*). De oorspronkelijke hoofding werd niet opgenomen in de albums en verscheen ook niet ter gelegenheid van de herdruk in het weekblad Robbedoes. Pum Pum bevat dus onuitgegeven Franquinmateriaal! Verder worden *Janneke en Stanneke, Het eiland der reuzen* en *De vergeten stad* opnieuw gebruikt, alle drie strips van De Moor uit *'t Kapoentje* van eind jaren '40.

Vanaf 1960 biedt het blad eindelijk een kans aan talent van eigen bodem. Vier Vlamingen, de tekenaars Norbert Declercq en Geo debuteren samen met de scenaristen Carlos De Veene en Jan Berghmans in Pum Pum.

Zeven jaar later zullen ze samen met Pum Pum ook weer uit de stripwereld verdwijnen. Vooral Geo spant zich in om een succesvolle stripreeks te brengen met de avonturen van Rolfke en Rulfke, maar stuit op totale onverschiligheid, door het non-stripbeleid bij Het Laatste Nieuws in die jaren. In totaal verschijnen acht verhalen, waarvan er drie als compleet verhaal uitgebracht werden in de Pum Pum-propaganda-albums. Debutanten die wel een heuse stripcarrière zouden uitbouwen, zijn de franstalige scenaristen Bob De Groot en Raoul Cauvin. De Groot schrijft en tekent(!) een zestal avonturen van Jonas.

Een roemloos einde

Op woensdag 11 januari 1967 steekt het laatste nummer van Pum Pum in Het laatste nieuws. De week daarna vinden de lezertjes een blad zonder strips met als titel "Jong". De strips werden zonder boe of ba stopgezet.

Het zou nog duren tot in 1977 vooraleer Het Laatste Nieuws nog eens een rol zou gaan spelen in de stripgeschiedenis met de opgemerkte verschijning van Kiekeboe en Bakelandt.

Bibliografie

De nummers zijn onderverdeeld volgens de vermelding in de hoofding : in de jaren 1951, 1952 en 1953 wordt vermeld : 1°; 2°, 3° jaargang. Vanaf 1954 wordt alleen het jaartal vermeld. De bedoeling van deze bibliografie is, een overzicht te brengen op reeksniveau. Van de verschillende strips die verschenen in PumPum vermelden we auteur en verschijningsdatum. De nummers van PumPum worden niet afzonderlijk behandeld. Langlopende reeksen worden bijgevolg alleen vermeldt bij de eerste publicatie. Er zijn helaas toch nog enkele vraagtekens (?). Lezers die de ontbrekende informatie kunnen aanvullen, zullen met open armen onthaald worden op de redactie.

EERSTE PERIODE zelfstandig weekblad formaat : 37 x 25 cm 16 pagina's

Eerste jaargang: 25 april 1951 - 16 april 1952 (52 nummers)

Strip	*Tekenaar*	*in PumPum nr.*
De jeugd van Eric de Noorman	H.J. Kresse, De Wilde, Stapel	1(1°jg) - 34(1955)
Wist je dat?	Sprenger	1(1°jg) - 44(2°jg)
Krul	Lensen	1(1°jg) - 2(1°jg)
Mast en Menie	Roy Wilson(uk)	1(1°jg) - 21(1°jg)
Wammes Waggel	Toonder	1(1°jg) - 4(1°jg)
De zwarte hertog	Piet Piet Wijn	1(1°jg) - 23(1°jg)
Manuel Y. Gonza	Piet Wijn, sc. Gerhard	1(1°jg) - 15(1°jg)
De kapitein en de rakkers	Dirks	1(1°jg) - 52(1956)
Sim en Pans	Toonder studio's (Lensen)	5(1°jg) - 17(1958)
Patava de holenjongen	Sprenger	16(1°jg) - 23(1°jg)
De betoverde tondeldoos	onbekend (uk)	22(1°jg) -35(1°jg)
Tommy Tumps, een ongelijke strijd	Gerrit Stapel(?)	24(1°jg) - 48(1°jg)
Matt Stark, de groene hel	Rudy Van Giffen	24(1°jg) - 41?(1°jg)
Het dagboek van Daniel Blane	onbekend (uk?)	36(1°jg) - 21(2°jg)
Ramat en het mes van Azzar	Gerrit Stapel	49(1°jg) - 17(2°jg)

Tweede jaargang: 23 april 52 - 18 februari 1953 (44 nummers)

Ramat's reis in het onbekende	Gerrit Stapel	18(2°jg) - ?(2°jg)
Het dappere kleermakertje	onbekend (uk)	22(2°jg) - 37(2°jg)
De Moorse tovenaar	Piet Wijn	36(2°jg) - 4(3°jg)

TWEEDE PERIODE : gratis supplement bij *Het Laatste Nieuws* **formaat : 18,5 x 12,5 cm** **8 pagina's**

Derde jaargang: 27 februari 1953 - 31 december 1953 (45 nummers)

Baron Bluf	Toonder studio's (Godhelp)	4(1953)
De heer van Sherwood (verschillende episodes)	Patrick Nicolle (uk)	5(1953) - 26(1954)
Bas en Van Der Pluim	Toonder studio's (Godhelp)	19(1953) - 36(1953)

1954 (52 nummers)

Filo Fop en het vliegend tapijt	Van 't Klooster	27(1954) - 46(1954)
Jeremy Blaze, de jonge boekanier	onbekend (uk?)	47(1954) - 14(1955)

1955 (52 nummers)

Robin Hood en het gevaar van de Zwarte Vleermuis	onbekend (uk)	16(1955) - 35(1955)

Opmerking : een twintigtal covertekeningen in de periode 48(1955) tot 52(1956) zijn van Morris

1956 (52 nummers)

Michel Strogoff	onbekend	50(1956) - 52(1956)

DERDE PERIODE gratis supplement bij *Het Laatste Nieuws* **formaat : 37 x 25 cm** **4 pagina's**

1957 (52 nummers)

Fred Frame, de jacht door de wolken	Van Exter	1(1957) - 16(1957)
De belevenissen van prof. Creghel	Voges, sc. Goosen	1(1957) - 19(1957)
Fred Frame, de vliegtocht van de oliemagnaat	Van Exter	16(1957) - 46(1957)
De avonturen van prof. Creghel en zijn hond Sniffe	Voges, sc. Goosen	20(1957) - 36(1957)
Prof. Creghel, het visje met de gouden kruik	Voges, sc. Goosen	36(1957) - 5(1958)
Fred Frame, Het Birmeense avontuur van Fred Frame	Van Exter	46(1957) -14(1958)

1958 (52 nummers)

De twaalf werken van Hercules	onbekend	3(1958) - 6(1958)
Nieuwe avonturen van prof. Creghe	Voges, sc. Goosen	5(1958) - 25(1958)
Fred Frame, een jachtpartij op groot wild	Van Exter	15(1958) - 33(1958)
Prof. Creghel, koning Krelis laat van zich horen	Voges, sc. Goosen	26(1958) - 46(1958)
Fred Frame en de internationale valsemunters	Van Exter	33(1958) - 52(1958)
De avonturen van prof. Creghel	Voges, sc. Goosen	48(1958) - 11(1959)

1959 (53 nummers)

De avonturen van Pinkie Pienter 1	Koeleman Jr	1(1959) – 53(1959)
Blake en Mortimer, Het geheim van de grote piramide	E.P. Jacobs	13(1959) -?(1961)
Prof. Creghel krijgt een opdracht	Voges, sc. Goosen	12(1959) – 25(1959)
Het leven van een mulat	Geo	5(1959)-9(1959)
Rolfke	Geo	in nr 13, 19, 27, 34, 47 en 50(1959)
Prof. Creghel op diepzee onderzoek	Voges, sc. Goosen	26(1959) - 7(1960)

1960 (51 nummers, plus een ongenummerd nummer tussen 12 en 13)

De avonturen van Pinkie Pienter 2	Koeleman Jr	1(1960)-5(1961)
Rolfke	Geo	in nr 7(1960)
Janneke en Stanneke	Bob De Moor	9(1960)-23(1960)
De distel en de roos	onbekend	13(1960)-42(1960)
Rolfke en Rulfke in De diamant van de vrede	Geo	25(1960) - 19(1961)
Kerstverhaal	Geo	50(1960)

1961 (52 nummers)

Pinkie Pienter, het smokkeleiland	Koeleman Jr	6(1961) - 6?(1962)
Robbedoes en de bobbelmannen	Franquin & Roba	9(1961) - 38(1961)
Rolfke en Rulfke in Isandoor	Geo	20(1961) - 48(1961)
De pop van koning Luilak	N. Declercq, sc. J. Berghmans	34(1961) - 1(1962)
Tijl Uilenspiegel leeft nog in Vlaanderen	Geo, sc J. Berghmans	39(1961) - 10(1962)
Humor met Rolfke en Rulfke	Geo	49(1961, 52(1961)

1962 (52 nummers)

Rolfke en Rulfke in De Romeinse tweeling	Geo, sc. C. De Veene	1(1962) - 31(1962)
De wereldreis van kapitein Pumpum	Declercq&Berghmans	7(1962) - 36(1962)
De betoverde prinses van koning luilak	Declercq&Berghmans	4(1962) - ?(1962)
Robbedoes en de miniatuurtjes	Franquin & Roba	14(1962) - 43(1962)
Avontuur in het oerwoud	onbekend	?(1962) - 35(1963)
Het eiland der reuzen	Bob De Moor	32(1962) - 46(1962)
Rolfke en Rulfke, piloot x	Geo, sc. C. De Veene	38(1962) - 29(1963)
Robbedoes, het masker der stilte	Franquin&Will, sc Rosy	44(1962) - 47(1963)
Pum gaat verhuizen	Jac	?(1962) - 3(1963)
Het goud van Peru	Declercq, sc Pauwel	52(1962) - 28(1963)

Pum Pum propaganda albums

In deze gratis aangeboden (niet genummerde!) albums worden jonge lezers ertoe aangezet om Pum Pum te lezen... De interessantste albums zijn, naast nr. 1, de nrs. 4 t/m 7, die een compleet verhaal bevatten dat nooit in album verscheen.
Er zijn slechts vier verschillende covers bekend.

1. De jeugd van Eric (groene kaft)
   met : Sim en Pans, De kapitein en de rakkers, Sacajawea, de indianenvrouw
2. Tekening 'aankomst' (blauwe kaft)
   met Sim en Pans, De kapitein en de rakkers
3. Tekening 'aankomst' (rode kaft)
   met Sim en Pans, De kapitein en de rakkers
4. Tekening ' ballonnen' (groene kaft)
   Rolfke en Rulfke, *De diamant van de vrede* (1960)
5. Tekening 'ballonnen' (oranje kaft)
   Janneke en Stanneke (1960)
6. Tekening 'ballonnen' (blauwe kaft)
   Rolfke en Rulfke, *De Romeinse tweeling* (1962)
7. Rolfke en Rulfke (gele kaft)
   Rolfke, detective (1965)

De cover van album I

1963 (52 nummers)

Jonas en de walvis	Bob De Groot	29(1963) - 6(1964)
Tim en Tom erven een kasteel	Artec studio's	30(1963) - 2(1964)
De bewoners van Laag-Wapperen	Voges sc. G. Hoekstra	36(1963) - 9(1964)
Bob Morane, Het paarlen halsnoer	Forton, sc. Vernes	48(1963)- 22(1964)

1964 (52 nummers)

Rolfke en Rulfke, De verdwenen Toeban	Geo&C.De Veene	3(1963) - 33(1963)
Het avontuur van het schelpje	Jac sc. W. Van Der Hooghen	7(1964) - 10(1964)
De zinsbegoochelingen van Jonas	De Groot	11(1964) - 40?(1964)
Paulus de boskabouter	Dulieu	22(1964) - 3(1965)
De vergeten stad	Bob De Moor	34(1965) - 1(1966)
Jonas en de amulet	De Groot	41(1964) - 17(1965)

1965 (52 nummers)

Rolfke en Rulfk, De val van de stadiongod	Geo	1(1965) - 22(1965)
De erfenis van de rattenvanger van Hameln	J. Franse	5(1965) - 20(1965)
Paulus en de leeuw	Dulieu	4(1965) - 36(1965)
Jonas, publieke vijand nr 1	De Groot	18(1965) - 47?(1965)
Rolfke detective	Geo	23(1965) - 48(1965)
Jonas en de rode planeet 1	De Groot, Hubuc	48(1965) - 25?(1966)
Paulus en Eukalypta	Dulieu	36(1965) - ?
De aardwormen van Alkabraz	N. Declercq sc. Raoul Cauvin	50(1965) - ?(1966)

1966 (52 nummers)

Jonas en de rode planeet 2	De Groot, Hubuc	26(1966) - 2/67 (onvoltooid)
Rolfke en Rulfke, een wonderlijk wagentje	Geo	28(1966) - onvoltooid
Het geheim van de witte bizon (Karl May)	Swan syndicate	?(1966) - ?

verdere gegevens ontbreken

1967 (2 nummers)
Na twee nummers opgeheven en vervangen door "Jong"

Met dank aan Hans Matla die enkele vraagtekens wist weg te werken!

Pum Pum

IV. De avonturen van Rolfke en Rulfke

Het is niet makkelijk getuigen te vinden die het wel en wee van Pum Pum van dichtbij meegemaakt hebben. De vindingrijkheid van onze lezers kent echter geen grenzen, zodat het ons niet echt verbaasde toen Henri Christiaen ons een tijdje geleden meldde dat hij Geo op het spoor gekomen was.

Georges De Buyser (pseudoniem: Geo) is geboren in 1938 in het Brabantse Wolvertem. Vanaf zijn vijftiende tot aan zijn brugpensioen werkte hij bij Het Laatste Nieuws. In feite was hij de layoutman van diverse weekbladen van de krantengroep. Naast het vele tekenwerk is hij echter ook een veelzijdig kunstenaar, beelhouwer en schilder. Dat hij relatief onbekend is bij de stripfanaten, hoewel heel wat tekenwerk van hem verschenen is, heeft veel te maken met het feit dat Geo niet echt graag in de belangstelling staat en dat de verhalen van Rolfke en Rulfke, ondanks het succes ervan, door de krant bruusk werden afgebroken.

-Henri Christiaen-

Aankondiging van een Afrikaans avontuur van Rolfke en Rulfke, in Pum Pum van 15/1/1964

Laten we misschien beginnen bij het begin. Vanwaar de interesse om naast diverse layouttekeningen in de jaren zestig te starten met de stripverhalen, o.m. *Tijl Uilenspiegel in Vlaanderen* en *Rolfke en Rulfke*?
Alles begint eind jaren vijftig. Ik had na 4 jaren avondles aan de Teken- en Sierkunstschool St -Jans Molenbeek mijn diploma als illustrator behaald en maakte regelmatig illustraties bij teksten en verhalen die in PumPum verschenen. Ook een eerste stripverhaal *Het leven van een mulat*, naar het voorbeeld van Eric de Noorman, met begeleidende tekst onder de tekeningen. In feite was het Isa Liebaers - moderedactrice van het Laatste Nieuws en verantwoordelijk voor de jeugdbijlage Pum Pum - die het idee lanceerde om met een tekenverhaal te starten, waarvan de hoofdfiguur tevens de vaandeldrager van de Pum Pumclub zou worden.

Hoe ben je op het idee gekomen om een verhalenreeks rond Rolfke en Rulfke te starten?
Eind jaren vijftig geraakten de mensen steeds meer in de ban van de 'koude oorlog' en groeide de angst voor de atoombom . Het is dus niet verwonderlijk dat mijn eerste verhaal de titel kreeg *De diamant van de vrede.* De eerste reacties van de PumPumlezers waren zo enthousiast, dat Rolfke onmiddellijk als secretaris van de club mocht fungeren.

Hoe kijk je zelf terug op die periode bij Pum Pum?
In die periode was TV nog niet in elk gezin ingeburgerd en was de invloed van dit medium nog niet zo groot. De mensen hechtten nog belang aan waarden en Pum Pum probeerde die aan zijn jeugdige lezers door te geven. Elk clublid kreeg dan ook de 'erewet van Pum Pum'. Wat mezelf betreft, het was voor mij een drukke periode waarop ik nu een beetje onwezenlijk terugkijk. Ik was pas gehuwd en werkte toen op het secretariaat van de krant, maakte illustraties, schreef korte verhalen en het script voor *De Diamant van de vrede.* Op de koop toe werd ik overgeplaatst naar de redactie van het pas opgestarte weekblad *Zondag Nieuws.* Het feit dat al het tekenwerk buiten mijn drukke diensturen moest gebeuren, vaak 's nachts en tijdens de weekends, drukte zwaar op ons intussen uitgebreid jong gezinsleven. Maar we beleefden er ook plezier aan. De bijverdienste kwam goed van pas, ik beleefde voldoening aan mijn werk en ben mijn echtgenote nog altijd dankbaar dat zij mij hiervoor toch de ruimte gaf.

De tekenstijl in de verhalen van Rolfke en Rulfke oogt ietwat bijzonder, in zekere zin flitsend en sterk dynamisch. Heb je je daarbij laten inspireren door andere tekenaars, m.a.w. waren er "grote voorbeelden"?
Wat de tekenstijl betreft, werd ik zeker beïnvloed door Franquin, waarvoor ik een grenzeloze bewondering had en nog heb! Hoe die man in detail kan gaan zonder één overbodige lijn, vind ik gewoonweg grandioos.

Vanwaar kwam de inspiratie voor de verhalen?
Van de acht Rolfke en Rulfke verhalen heb ik er zelf zes geschreven. Carlos de Veene, toen sportjournalist bij *Het Laatste Nieuws,* heeft mij enkele keren uit de nood geholpen toen de inspiratie mij in de steek liet. De samenwerking verliep bijzonder goed, als je er rekening mee houdt dat wij op stripgebied allebei ervaring misten. Maar uiteindelijk speelden we het toch wel klaar. Het andere verhaal, *Uilenspiegel leeft nog in Vlaanderen* verscheen in 1962 op voorstel van de toenmalige bestuurder Albert Maertens en het script werd geschreven door Jan Berghmans, die zich later zou manifesteren in de literaire wereld.

Openingsscène van de Romeinse tweeling, gesitueerd op de Brusselse Zuidkermis

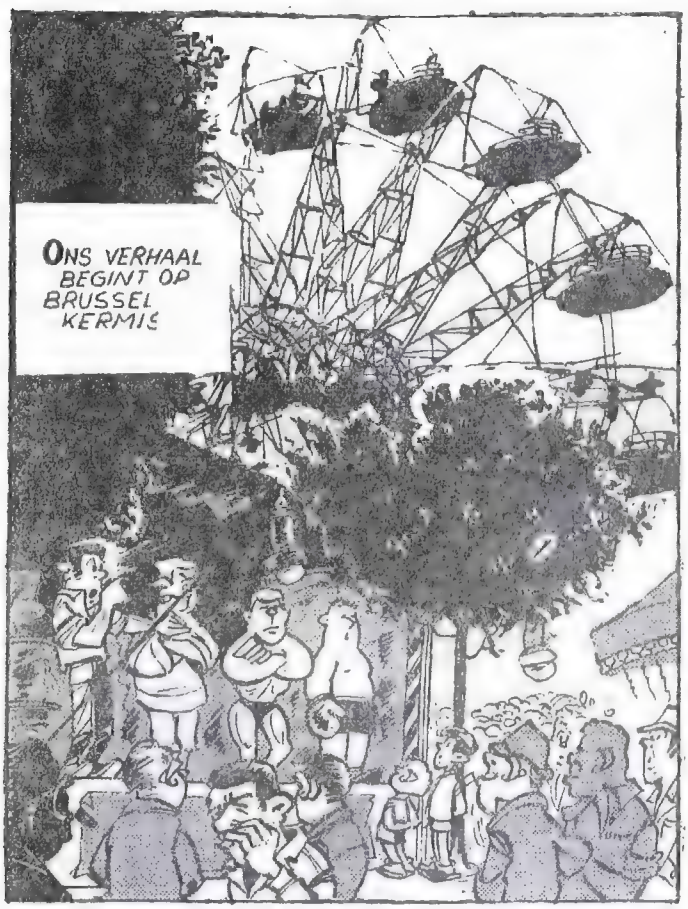

IN DE NABIJHEID VAN DE JUKE-BOX VINDEN WIJ EEN BENDE ZWARTE-JEKKERS ZIJ ZULLEN EEN ZEER BELANGRIJKE MAAR OOK LELIJKE ROL SPELEN BIJ HET BEGIN VAN DEZE GESCHIEDENIS
JUKE-BOX
OOK ONZE VRIENDEN VINDEN WIJ WEER...
ROLF KIJK EENS WIE WIJ DAAR HEBBEN
?!

Na acht verhalen is de serie gestopt. De voorplaat van het laatste verhaal bleek heel wat in petto te hebben. Wat was in feite de reden voor de stopzetting van de reeks?
In de tweede helft van de jaren zestig werd plots besloten Pum Pum te vervangen door de Jongkrant, waarmee men op een ouder en meer intellectueel publiek mikte. De vervanging gebeurde zo bruusk dat het laatste Rolfke en Rulfke verhaal, *Een wonderlijk wagentje* voortijdig werd afgebroken en dus onafgewerkt bleef.

Heb je er nadien nooit aan gedacht om de verhalen verder te zetten en te laten publiceren als krantenstrip?
Neen, want aan de ene kant was er de ontgoocheling en aan de andere kant was er de opluchting. Mijn werk voor de weekbladen nam zoveel tijd in beslag dat die twee zaken samen moeilijk vol te houden waren. Er werd me uit diverse hoeken aangeraden naar Dupuis te gaan, maar ik heb voor de zekerheid gekozen en ben dus bij de weekbladen gebleven.

De "strippolitiek" bij *Het Laatste Nieuws* in die jaren was wel vreemd te noemen?
Ik was al niet zo duur, en toen ze vroegen of het niet voor de helft van de prijs kon, tja,... Blijkbaar was er toen niet echt interesse bijde krant voor een eigen strip.

Heb je buiten Rolfke en Rulfke nog andere verhalen getekend?
Na het stopzetten van Rolfke en Rulfke ben ik inderdaad blijven voorttekenen. Zo maakte ik nog illustraties bij vervolgromans in het *Zondag Nieuws* en *Kwik*, evenals politieke en sportcartoons . Voor *Sport '70* tekende ik nog *De dood van Simpsom* en *De Olympische 5000 meter van Gaston Reif in Londen 1948.* Maar deze verhalen waren , in tegenstelling met Rolke en Rulfke, in een realistische stijl.

Momenteel werk je aan een nieuw tekenproject. Kan je daar iets meer over kwijt?
Er stond inderdaad een nieuw project op stapel. Samen met Carlos de Veene zou ik iets uitwerken rond voetbal en Euro 2000. Gezien mijn gezondheidstoestand en het feit dat ik het onafgewerkte verhaal *Een wonderlijk wagentje* eerst wou voltooien, heb ik het project noodgedwongen afgevoerd.

Gezien de hernieuwde interesse voor je tekenwerk, zit de kans er in dat er ooit een nieuw verhaal van Rolfke en Rulfke verschijnt?
Eigenlijk is de publicatie van het verhaal door Brabant Strip in de vroege herfst van mijn leven een bekroning van wat - zeg maar - in de lente werd begonnen. Het heeft me de motivatie en stimulans gegeven om verder te tekenen. De kans is zeer reëel dat ik een scenario i.v.m. sportgebeurtenissen zal inpassen in nieuwe avonturen van Rolfke en Rulfke. Alleszins wordt het geen klassiek verhaal over sporthelden, maar eerder een kritische blik op het huidige sportwereldje. Voorlopig ben ik al begonnen met de eerste schetsen en die zien er vrij belovend uit.

Een nieuw tekenverhaal met ROLFKE en RULFKE

PILOOT X

Scenario : CARLOS DE VEENE

Tekeningen : GEO

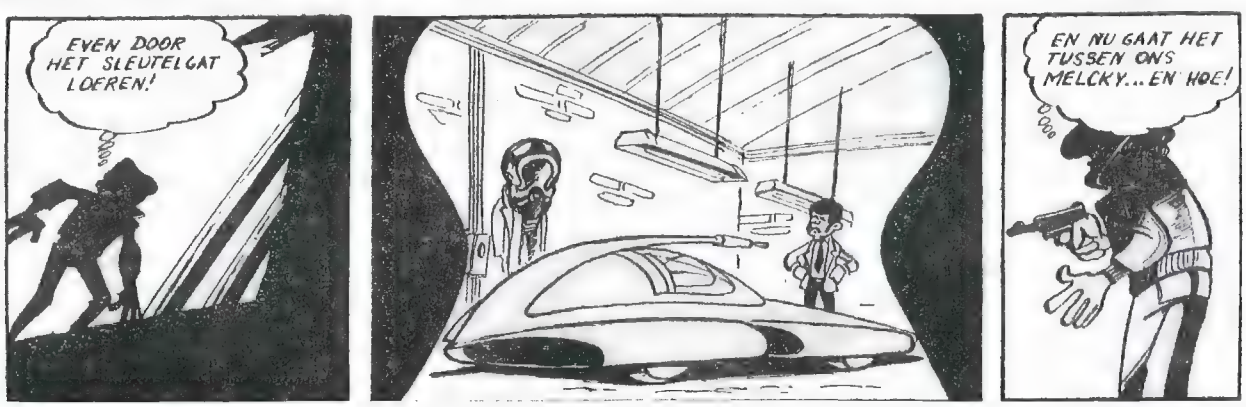

een wonderlijk wagentje door Geo

Geo DE BUYSER '99

Het eerste echte Rolfke en Rulfke -album!

Inderdaad, beste lezer, Geo geeft de verrassing al prijs in het interview : Brabant Strip heeft besloten het laatste verhaal van deze sympathieke auteur, **Een wonderlijk wagentje,** ***in album uit te brengen! In dit nummer zit een bestelbon, waarmee de leden kunnen intekenen aan ledenprijs.***
Doe uzelf (en ons) een plezier : twijfel niet te lang, zodat u binnen vijf jaar niet vergeefs de redactie moet bellen om te vragen "of we nog een exemplaar overhebben"...

Verhalen van Rolfke en Rulfke in Pum-Pum

1. ***De diamant van de vrede*** **(9 juni 1960)**
   (volledig verhaal in Pum Pum propaganda-album)
2. ***Isandoor de toreadoor*** **(17 mei 1961)**
3. ***De Romeinse tweeling*** **(3 januari 1962)**
   (volledig verhaal in Pum Pum propaganda-album)
4. ***Piloot X*** **(12 september 1962)**
5. ***De verdwenen toeban*** **(15 januari 1964)**
6. ***De val van de stationgod*** **(6 januari 1965)**
7. ***Rolfke detective*** **(16 juli 1965)**
   (volledig verhaal in Pum Pum propaganda-album)
8. ***Een wonderlijk wagentje*** **(13 juli 1966)**
   onafgewerkt en voltooid in 1999,
   albumuitgave december 1999.

Uitgeverij BONTE

Volgende uitgaven zijn nog verkrijgbaar :

* Tyl Uilenspiegel (Bob De Moor) - 8.800 bf- *Het valse gebit*
  Luxe boek met originele pagina oplage 44 ex.
* Jody Barton (G. Declerck) - 800 bf - *Schittering van de dood*
  luxe boek zonder originele pagina.
* Thomas Pips (Leo de Budt) - 4.800 bf - *1949 deel 2*
  Luxe boek met originele gag plaat van groot formaat,
  oplage 50 ex.
* Pats (Edward De Rop) - 2.000 bf -
  Luxe boek met originele gag plaat oplage 70 ex.
* Jim Lont (Erik) - 5.500 bf - *Mato Brosso*
  Luxe boek met originele pagina oplage 30 ex
* Jim Lont (Erik) - 1.500 bf - Luxe (zie hierboven),
  zonder origineel oplage 70 ex.
* Rudi (Karel Verschuere) - 1.500 bf - *Het beloofde land*
  Luxe boek zonder originele pagina oplage 70 ex
* Doris Dobbel (Marc Sleen) - 8.000 bf - Compleet,
  alle 682 verhalen in 23 boeken oplage 170 ex.
* Reeks Plezante Verhalen
  2. *De Blauwe wolk* (Leo de Budt) - 600 bf -
  De wereldramp van 6491
  3. Klavervier (K. Verschuere) - 400 bf -
  Avontuur op de evenaar + 2 oom wim-verhalen

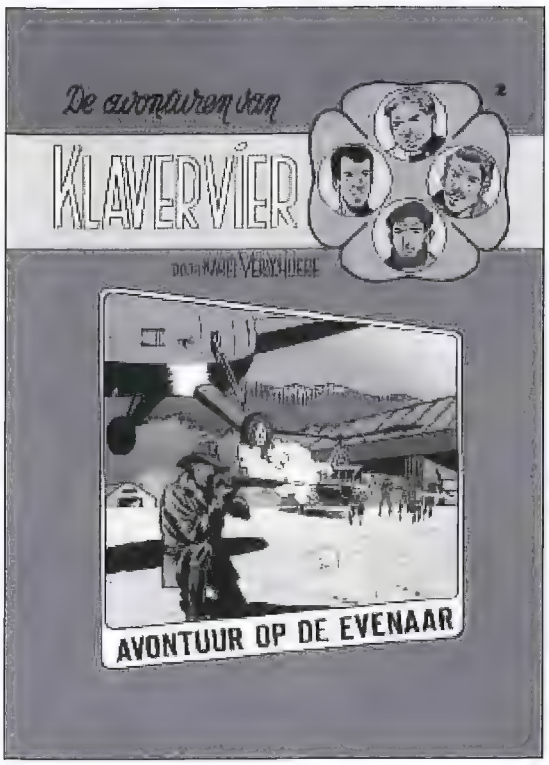

Tweedehands boekenwinkel Bonte
strips, boeken, lp's, cd's
Heidelbergstraat 5
8200 St. Michiels Brugge
050/39 29 81 - peter.bonte@pandora.be
open di - do : 13 - 19 u / vrij : 13 - 21 u
zat : 9u30 - 12 / 13 -19 uur
gesloten zon- en maandag

STRIPWINKEL ALEX

GITSCHOTELLEI 88
2600 BERCHEM- Tel : 03/236.25.40
Open : Ma-do 12u-18u
Vrij 12u-19u
Za 10u-18u

22 MAART OPENING 1STE VERDIEPING MET NOG GROTERE KEUZE 2DE HANDSSTRIPS EN NIEUWE EXPOSITIERUIMTE.
EXPO - ERSEL VAN 22/3 tot 30/6

29-30 MEI: Signeerweekend met 6 à 7 tekenaars per dag met o.a: Desorgher, Marvano, Paul Teng, Weyland, Constant, Neuray, Di Sano, enz...

19 JUNI: Stalner, enz

SPAARACTIE GENUM. EN GESIG.KLEURENPRENTEN-FORM. 40 x 50 - OPLAGE 200 EX.

Oktober 98 :	NR 5 : FERRY	(KRONIEKEN VAN PANCHRYSIA)
November 98:	NR 6 : DANY	(ROOIE OORTJES)
Januari 99 :	NR 7 : STALNER	(MALHEIG)
April 99:	NR 8 : ERSEL	(CLAYMORE)

Het Besloten Land
trading cards
verzamel ze!
AUTARCIC DOTS :
verbind de punten met een uitgerafeld penseel
D.I.Y. CARD
Strips · Comics · Cool Media ·
Parijsstraat 16 · LEUVEN · 016/22.58.40

Zet het nieuwe jaar samen met Pierke feestelijk in met een fles Joost Swarte-wijn!

van 13.30 tot 20 u.
zat. : 10.30 tot 18 u.
zondag : 10.30 tot 13 u.
maandag gesloten

Koffie Kletsen

**Gezonde roddels,
toekomstvoorspellingen,
nieuwe uitgaven,
luxetoestanden,
enz...**

Yag Millew
maakt er een lekker soepje van!

Big Balloon brengt ***Mutts*** van Patrick Mc Donnell, in de oorspronkelijk uitgave genoemd *Cats & Dogs*. Deze gagstrip verschijnt dagelijks in de Nederlandse krant *Het Parool* onder de naam *Moes & Errel.* Bij de Vlaamse lezers bekend uit de krant *Het Volk* als *Smikkel en Smal.* Het zal je vertaling maar wezen.

***

Paniek bij de **Simpsons** : Moe de cafeuitbater, Chief Wiggum de stoere politieagent en Apu de winkelier zijn met één en dezelfde vrouw gehuwd. Bigamie in de serie om de kijkcijfers een duwtje opwaarts te geven? Gelukkig niet, het gaat hier om acteur Hank Azaria die zijn stem leent aan deze drie creaties en die met Helen Hunt, bekend van de serie *Mad about you* in het huwelijksbootje stapte. Kunnen we terug opgelucht adem halen.

***

Bijna geen enkele populaire stripfiguur ontsnapt eraan. **Robbedoes**, één der bekendste Belgische striphelden, gaat de virtuele toer op. In het jaar 2000 wordt hij de held van een computerspelletje uitgebracht door Game Boy. Om actueel te blijven zal het gebaseerd zijn op de laatste Robbedoesavonturen. Uitgever Dupuis sloot hiervoor een akkoord af met het Franse bedrijf Ubi Soft. Voor hoeveel ping ping wordt nergens vermeld.

***

Oproep : "De **Bronzen Adhemar** Stichting probeert alles te verzamelen wat de media doen rond 1. De Bronzen Adhemar '99 voor Erik Meynen, 2. De vorige Adhemar-laureaten en 3. De Stripgidsdagen in Turnhout. Willen de lezers van dit gewaardeerd blad mij aub een seintje geven als ze ergens op tv, op de radio of in kranten of bladen iets zien staan rond De Bronzen Adhemar of De Stripgidsdagen? Wij doen zelf ons best maar af en toe ontsnapt er natuurlijk wel iets. Met dank voor uw hulp. Graag een telefoontje, een fax of liefst van al een mailtje". Patrick Van Gompel, voorzitter Bronzen Adhemar Stichting vzw, Neerhofstraat 36, 2300 Turnhout. Tel. 014/42.27.37,
e-mail : patrick_van_gompel@planetinternet.be

***

Cartoon, niet te verwarren met het vroegere *Kartoen* uitgebracht door *'t Vlaams Stripcentrum* is een "cultureel informatief tijdschrift" zoals ze het zelf verwoorden. Ze brengen niet alleen nieuws over filmfestivals, nieuwe boekuitgaven zoals romans en jeugdboeken, maar ook cd- en Disneynieuws, en, wat belangrijker is voor de stripliefhebber, plusminus 10 pagina's stripnieuws. Eén ding was in het verleden echter knap lastig, de nummers verschenen her en der, zodat men zelden of nooit alle nummers kon inzien. Om aan dit euvel te verhelpen kan men nu een abonnement verkrijgen voor de prijs van 250 fr en dit op rekeningnummer 000-0982289-67 of in een briefomslag een cheque van 250 fr opsturen naar Cartoon, VIIe Olympiadelaan 125, 2020 Antwerpen 2. Met natuurlijk vermelding van naam, adres, bloedgroep, telefoonnummer en dergelijke.

***

Bij vzw Arcadia verscheen zopas een nieuw album van **Foufi**, held van het weekblad Robbedoes uit de jaren zeventig. Nadat zijn contract met Dupuis niet verlengd werd, vond tekenaar Kiko geen uitgever meer voor zijn werk. Een kleine uitgeverij bracht al Foufi-albums uit in het Frans. Arcadia brengt nu *De hoogvlieger*, een bundeling kortverhalen die nog niet eerder in album verscheen. Aan de cover te zien, zijn de avonturen van Foufi nog altijd even sfeervol.

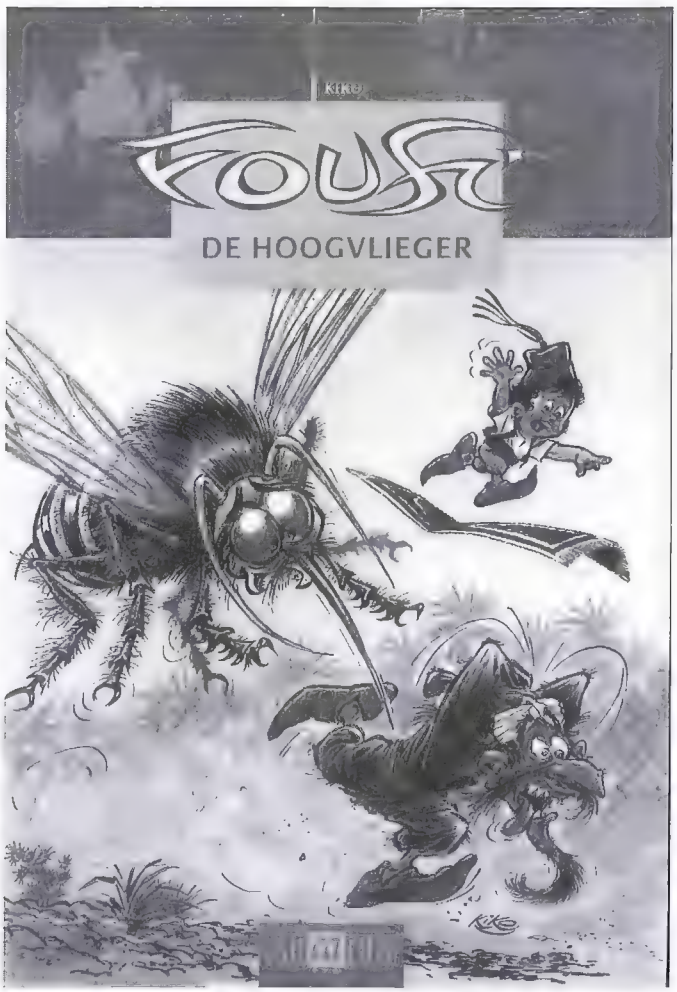

5de Grote Stripveiling

c Buth/De Negende kunst

Op zaterdag 30 okt te 13.00. u.
In het K.U.C.
Kortrijksepoortstraat 254
9000 Gent

Originele tekeningen, Vlaamse en Franse albums in eerste druk, curiosa, luxealbums...

Tegen storting van 100 Fr. op PC 000-1723172-64 ontvangt U de geïllustreerde veilingcatalogus

CASTO BVBA
Nederkouter 8 9000 Gent
09/225 41 25

Bezichtiging der loten:

Vrijdag 29 oktober: 14.00 tot 18.00 u
Zaterdag 30 oktober: 10.00 tot 12.00 u
Of in onze kantoren na telefonische afspraak.

Ook U kan nog loten inbrengen voor de volgende veiling (voorjaar 2000)

Het Disney-concern en Jeffrey Katzenberg (Dreamwork SKG) begraven de strijdbijl na maandenlang kibbelen. Katzenberg's advocaten eisten zo maar eventjes 22 miljard frank van Disney Dit omdat **Disney** hem weigerde de bonussen uit te betalen na zijn vertrek in 1994. "Het is niet omdat ik vertrek dat ik zou afzien van mijn levenslange rechten op bonussen", verklaarde Katzenberg. Hij boekte vooral grote successen met tekenfilms als *De Leeuwenkoning, Belle en het beest* en *Aladdin.* Over het bedrag dat hem toegewezen werd, werd met geen woord gerept.

***

Cartoonist **Raoul Debroeyer** (65) een geboren Anderlechtenaar, werd tot zijn grote verrassing door koning Albert verheven in de ridderstand. Vermoedelijk omdat hij de enige Franstalige cartoonist is die ook voor een Vlaamse krant tekent. De krant *Het Nieuwsblad* publiceert reeds 22 jaar zijn werk en de Brusselse krant *Le Soir* 20 jaar. Verder levert hij nog bijdragen aan het tijdschrift *EOS.* Zijn werk getuigt van een politieke en maatschappelijke inslag, steeds gebracht met een glimlach.

***

De **Rode Ridder** wordt 40! In Hasselt werd een grote happening georganiseerd, compleet met zwaardgevechten in het bijzijn van Karel Biddeloo. Verder loopt een Grote Jubileum wedstrijd van 4/8/99 tot 15/10/99. Drie eenvoudige vragen oplossen opsturen naar het adres op het deelnemingsformulier en klaar is kees. Formulier te verkrijgen bij de actie-titels of gewoon bij je striphandelaar.

***

Niet te geloven, wie had dit ooit verwacht? **Beeldstorm** is reeds aan zijn zesde nummer toe. Alle tekenaars die meewerken ook opnoemen, zou te veel tijd in beslag nemen. Doe de moeite, kijk het eens in bij je stripwinkelier of beter nog : koop het. Ben je tevreden over het resultaat neem dan een abonnement voor de prijs van 500 fr voor 6 nummers op volgende manier: Mong Cocquyt Heilig Sacramentstraat 3, 9000 Gent, tel 09/223.44.51 of website http//www.beeldstorm.com
of e-mail beeldstorm@forpresident.com .

***

De vroegere succesgroep de Beatles is klaar met een gewijzigde cd-versie van **Yellow Submarine** en dit ter gelegenheid van de nieuwe uitgave van de gelijknamige tekenfilm. Al moet ik eerlijk zeggen, beste fans, de tekenfilm, die ik ooit in een ver verleden versie consumeerde, is in mijn ogen zwaar knudde.

***

De kogel is eindelijk door de kerk, de lopende berichten worden bevestigd. Op zaterdag 7/8/99 verscheen in voorpublicatie in de Vlaamse krant *De Morgen* het nieuwste **Blake & Mortimer**-verhaal onder de titel *Het complot Voronov.* Ditmaal niet door Van Hamme en Ted Benoit maar van het duo Yves Sente en André Juillard. Er werd gekozen voor deze tussenoplossing daar het nog nieuw te verschijnen verhaal van Van Hamme en Benoit best 'de trein der traagheid' genoemd kan worden. Of worden we weer opgezadeld met nog meer van die Blueberry toestanden : om de haverklap een nieuw duo?

***

Zo vader, zo zoon kan men stellen. Stripfiguur Nero ontmoette in vele verhalen de groten der aarde. De fakkel wordt nu doorgegeven aan zijn illustere zoon **Adhemar.** In het verhaal *De vijfurenboom* ontmoet Adhemar de nogal aangeschoten Russische president Jeltsin. Het bezoek was niet echt kort te noemen van 20/7/99 tot 27/7/99 in voorpublicatie in de krant *Het Nieuwsblad.* Hetzelfde bezoek liep in voorpublicatie in de krant *Het Volk* van 23/7/99 tot 29/7/99. Het zal je kind maar wezen.

In Galerie Lambiek in Amsterdam is tot eind oktober de expositie ***Proost, Heinz!*** te bekijken, een overzicht van de artistieke loopbaan van René Windig en Eddie de Jong. De directe aanleiding is het verschijnen van de twintigste bundel van Heinz, de krantenstrip die nu al twaalf jaar in diverse dagbladen loopt. Elke werkdag van 11 tot 18 uur, zaterdag van 11 tot 17 en zondag van 13 tot 17 uur.

***

Begin de dag met een lach. Al moet je echt wel houden van humor à la **Kamagurka**. Liefhebbers van dit soort geintjes kunnen surfen op zijn site http//www.kamagurka.com. Schrijf je in op de mailinglijst en dan ontvang je elke dag een knappend verse Kama-gag.

***

Volgens nog niet bevestigde berichten is uitgeverij **Casterman** dringend toe aan een ferme kapitaalinjectie. Naar verluidt zouden er reeds kandidaat kopers op de stoep aanschuiven, met name de groep Frère, reeds eigenaar van Dupuis, de groep Flammarion en de Media groep (Dargaud & Lombard). Bedragen van 2,5 miljard gooien koren op de geruchtenmolen. Langs de andere zijde hebben de arbeiders bij datzelfde Casterman geen oren naar een tienurendag en werken op zaterdag. "Kan niet",zegt de vakbond, meer uren werken terwijl er volgens de directie zou moeten besnoeid worden in het bedrijf en er plusminus honderd man zou moeten opkrassen.

***

Niet te geloven : eerst graven ze her en der landmijnen in en daarna gaan ze de kinderen er via een stripverhaal wijzen hoe gevaarlijk deze dingen wel zijn. Dit gebeurt op het ogenblik te Kosovo. Een stripverhaal met Superman in de hoofdrol wordt via humanitaire organisaties uitgereikt aan plusminus 500.000 kinderen Superman legt uit hoe ze mijnen kunnen herkennen en hoe kontakt ermee te vermijden. Het boek ***Dodelijke erfenis*** kwam tot stand door samenwerking met het Pentagon, het VN-kinderfonds, uitgever DC Comics en UNICEF. Het verhaal werd reeds eerder verspreid na de oorlog in Bosnië en Midden-Amerika.

***

Wilt u nog eens alle, of toch bijna alle **pioniers van het stripverhaal** nog eens via hun werk ontmoeten dan kan dit vanaf 28 september tot en met 27 februari 2000 in het B.C.B, Zandstraat 20 Brussel. In deze hommage aan de pioniers worden ongeveer 200 originelen tentoongesteld, waaronder platen van Dineur, Jijé, Sirius... enz. Alle dagen open behalve op maandag.

***

Het Stripschap, organisator van de ***Stripdagen*** die doorgaan op 9 en 10 oktober 1999 in De Brabanthallen te 's-Hertogenbosch maakt zijn prijzen en nominaties bekend. *De Stripschapsprijs 1999* is bestemd voor Peter de Wit *(Sigmund),* volgens de jury een fenomeen als onbegrensde grappenmaker. *De P. Hans Frankfurterprijs* (voor bijzondere verdiensten) gaat naar Kees Kousemaker van stripwinkel en galerie *Lambiek.*
Albumnominaties: Album van het jaar 1999 oorspronkelijk Nederlands: *Rampokan 1* (Peter van Dongen), *Fokke en Sukke 2: Zien het echt niet* (Reid, Geleijnse en Van Tol), en als hekkesluiter, *Barberaal tot op het bot* (Barbara Stok).
Album van het jaar 1999: *Piero* (Edmond Baudoin), *Meneer Johan* 1 tot en met 4 (Philip Dupuy & Berberian) en *Casper en Hobbes 5* (Bill Watterson).
Uitreiking tijdens bovengenoemde Stripdagen.

***

Op 29 september 1999 gaat in het Citadelpark te Gent van 10.00 tot 17.00 **Belgium's Biggest sci-fi, comics en anime convention** door. Voor liefhebbers van fantasy, Star Wars, Batman, The X-files, Godzilla en aanverwanten, grijp je kans en vul je verzameling aan. Meer info: O. Colbrandtstraat 122, 9080 St-Amandsberg of: http://www.ping.be/facts of tel: (+32)(0)9- 228.98.62.

***

Verrassing! Er is een nieuw album van **Professor Palmboom**. Nu ja, verrassing, we wisten dat het verhaal *London Labyrint* al van 1996 tot 1998 in voorpublicatie liep in de Nederlandse Veronicagids, maar het is al wat jaartjes geleden dat delen 1 en 2, *Het mysterie van de Tacho-Plant* en *De roestgranaat* van de persen rolden. Bovendien wordt al een vierde album aangekondigd, *Ratcliff Highway.* Dick Briel wordt wakker.

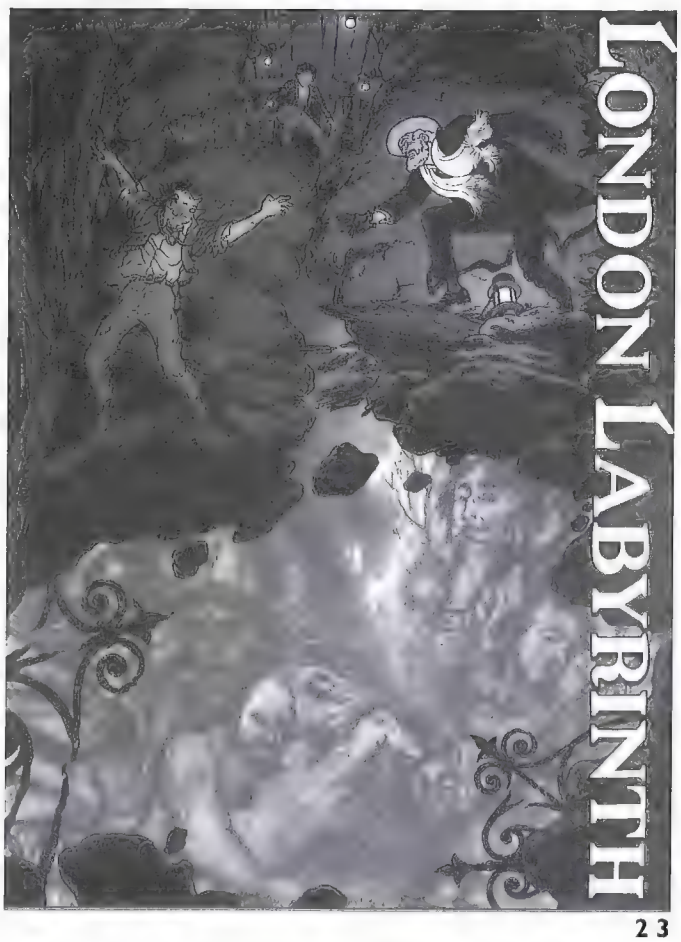

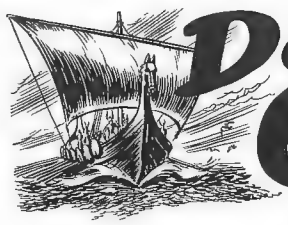

De jeugd van Eric de Noorman

door Hans G. Kresse

Eén van de hoogtepunten uit het blad **PUM PUM** is ongetwijfeld **DE JEUGD VAN ERIC DE NOORMAN**. Tussen 1951 en 1954 verschenen in totaal vier geïllustreerde verhalen over de jonge jaren van Eric.
Uitgeverij Panda brengt deze verhalen nu opnieuw uit in drie boeken die deel uitmaken van de 23-delige reeks **DE AVONTUREN VAN ERIC DE NOORMAN**, die het gehele oeuvre zal beslaan.
Voor deze uitgave werd de tekst aandachtig doorgenomen en gemoderniseerd.
In oktober verschijnt deel 1 (204 bladzijden), dat tevens een zeer uitgebreide biografie van Hans Kresse zal bevatten: maar liefst 28 bladzijden in kleur! Deze biografie werd geschreven door Kresse-kenner en historicus drs. Rob van Eijck.

De Avonturen van ERIC de NOORMAN

Uitgeverij Panda bundelt nu alle verhalen van Eric de Noorman in 23 delen.
De eerste drie delen bevatten **DE JEUGD VAN ERIC DE NOORMAN**.
In de banden 4 tot en met 20 staan **DE AVONTUREN VAN ERIC DE NOORMAN**, de 67 dagbladverhalen. In band 21 komen onder andere **DE VROUW IN HET BLAUW** en de tot ballonstrip bewerkte versies van **DE GESCHIEDENIS VAN BOR KHAN** en **SVITJOLDS OFFER**, alsmede de ruim dertig, nog niet eerder gepubliceerde Eric-afleveringen die Kresse maakte als begin van een nieuw verhaal.
In de banden 22 en 23 zijn - voor het eerst! - **DE AVONTUREN VAN ERWIN DE NOORMAN** gebundeld.

De boeken worden gedrukt op fraai, licht getint papier, gebonden in kunstleer met bandbestempeling en opgeplakte voorplaat. De prijs per deel is *f* 110.
De boeken zijn alleen rechtstreeks bij de uitgever te bestellen.

Neem voor meer informatie contact op met:
Klantenservice Uitgeverij Panda
Postbus 50
3417 ZH Montfoort (Nederland)
Telefoon (+31) 0348 - 479684
Email: panda@albracht.nl

MODESTY BLAISE

Tekst: Peter O'Donnell
Tekeningen: Jim Holdaway, Enrique Romero e.a.

In oktober 1997 is Uitgeverij Panda begonnen aan een luxe bibliofiele uitgave met daarin *alle* Modesty Blaise-verhalen. In 22 banden zullen alle tot nu toe verschenen verhalen worden gebundeld. Deze uitgave wordt geproduceerd van de originele tekeningen, terwijl de verhalen opnieuw worden vertaald en geletterd. Voor elk deel schrijft Peter O'Donnell een uitgebreide inleiding.

De boeken worden gedrukt op fraai papier, gebonden in kunstleer met bandbestempeling en opgeplakte voorplaat. De prijs per deel is *f* 99,-.

Neem voor meer informatie contact op met: Klantenservice Uitgeverij Panda, Postbus 50, 3417 ZH Montfoort (Nederland), telefoon (+31) 0348 - 479684, email: panda@albracht.nl

Reclamestrips i n z i c h t !!

Nieuws vanuit uit het hoofdkwartier van de Reclame-stripclub aan de Westkust, waar visser-voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt. Heelwat strips uit dit artikel zijn op ruilbasis verkrijgbaar. Neem contact op met de Reclamestripclub! Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke. Tel. 058/51.23.02 (NL:) 003258512302

© Standaard Uitgeverij, Antwerpen

De reclamestripclub is een zustervereniging van Brabant Strip die zich specialiseert in reclamestrips en alle bijzondere uitgaven waarvan je anders pas zou horen als het te laat is. Alle leden zijn ook lid van Brabant Strip.

Nuttige adressen :

Het hoofdkwartier : zie bovenaan

Het Nederlands secretariaat : Patrick van de Kerkhof, Waterhoenhof 8, 5672 VH Nuenen, t.040-2839941

De Reclamestripclub-website op Internet:
http://www.geocities.com/SoHo/Gallery/3536.

Tips voor de rubriek *nieuwigheden* zijn welkom bij Marc Lezy, Meulebekesteenweg 63, 8720 Dentergem, of via E-mail : **marc.lezy@advalvas.be (NIEUW!!!)**

Voor alle info over strips die in deze rubriek vermeld worden, weet u dus waar u terecht kan!!!

Nieuwigheden

door Stefaan

Reclamestripalbums

Donald Duck: ***Pluto redt een schip.*** Gratis mini-strip met oranje steunkleur van de hand van Carl Barks (Walt Disney) verpakt bij het album "de beste verhalen van Donald Duck nr. 100: Als honderste".

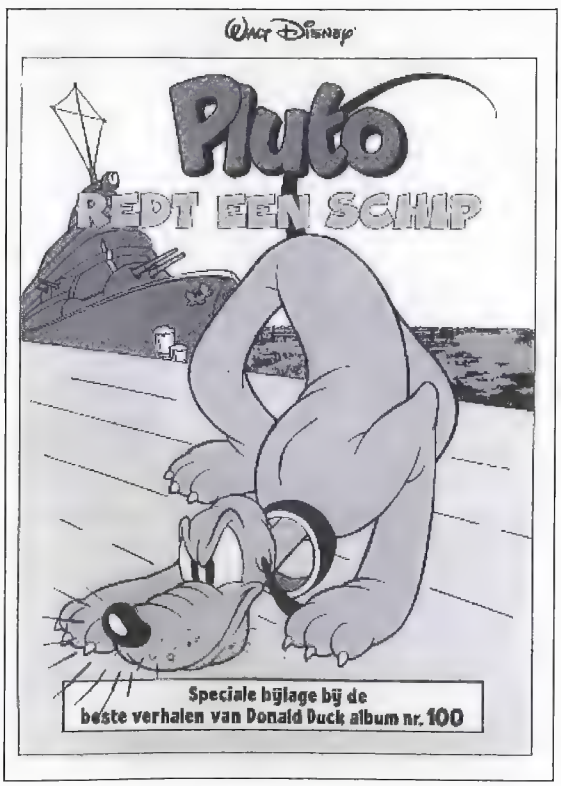

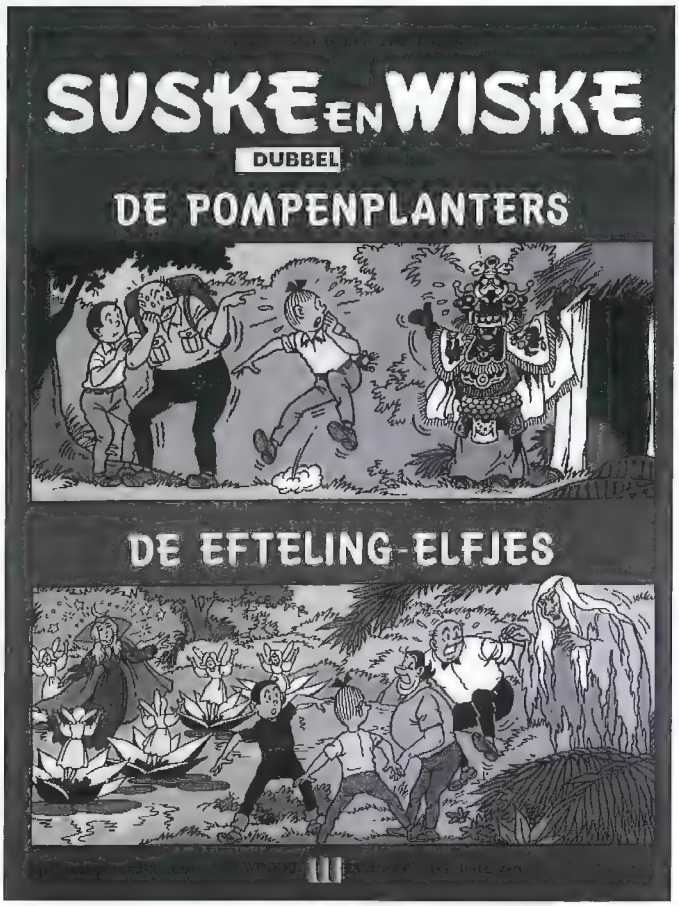

Suske en Wiske: ***De pompenplanters / De efteling elfjes.*** Een dubbelalbum op 10.000 ex. dat het bedrijf Van Winkel Fashions uitbrengt ter gelegenheid van hun vijftigjarig jubileum. De opbrengst van het stripboek gaat naar een project van Unicef. Het album was te koop of gratis voor wie een bepaald bedrag aan kleding kocht in de Van Winkel Fashions kledingzaken. Voor deze aktie is ook een showbox en promotiemateriaal voorhanden.(NL)

De avonturen van Foufi en Lucky Luke: dit mini-boekje op 120 ex., uitgegeven door de "Striep" voor de leden van de Striepclub, werd samen met een extra vel gratis bij het album van Foufi *De hoogvlieger* gegeven indien ze deze uitgave van Arcadia vzw, getekend door Kiko, bij hun "Striep" winkel bestelden.(B)

***Hoe worden we samen nr.1*:** boekje getekend door S. Lodens uitgegeven door "Kleuterschool voor honden VZW" in samenwerking met Alfa Hotels, alwaar het gratis verspreid werd.(B)

***Stoomdroom*:** een ongekleurde uitgave van De Stripper, een tweemaandelijks stripblad voor amateurtekenaars, met de steun van Heddes Bouw. Tekeningen zijn van Sven Van Der Hart van Editions Atelier BD uit Groningen.(NL)

Speel mee met Kit & Kat: ***Het vogeltje is gaan vliegen.*** Een 2-paginastrip in kleur getekend door Ers met binnenin een doe-boekje gratis bij aankoop van 2 tot 6 blikken Kitekat in de Delhaize supermarkten.(B)

Kuifje actie Total: drie softcoveralbums van Tintin bij de Total benzinestations (zie het speurdersnieuws). De actie liep tot 15 september 1999.(F)

Reclamestrips in kranten, tijdschriften, ...

***Keetje*:** 1-pagina strip van Willem Ritstier in de reclamefolder van Stip drogist met moederdag, vaderdag en rond de vakantieperiode.(NL)

***De familie Brandscha*:** 1-pagina strip van Marcel Bosma in het A tot Z Kwartaalblad voor ANOZ verzekeringen. Nummer 1, mei / juni 1999, 5e jaargang.(NL)

Zonneland: ***Verdwaald in het verleden.***
Dit boekje met 3 ingekleurde historische miniverhalen, getekend door Jeff Broeckx op een scenario van Roland Grossey, zat gratis in het recente nummer 34 van het tijdschrift *Zonneland* meegeniet.(B)

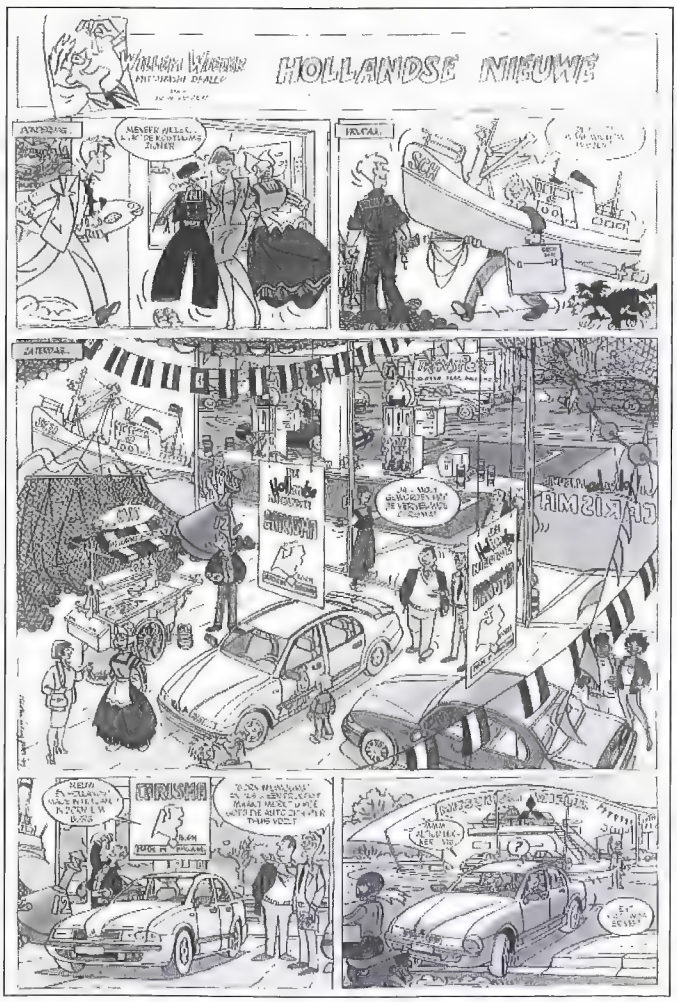

Mitsubishi motors Live: juni 1999 "Carisma Special" met de strip *Willem Wieler, Mitsubishi dealer: Hollandse nieuwe* door Henk Kuypers, een uitgave van Mitsubishi Motor Sales Nederland B.V.
Henk Kuijpers heeft voor LIVE, voor zover we weten, al de volgende strips gemaakt:
-januari nummer: *Winterbanden*
-april nummer: *Op Zandvoort*
-mei/juni nummer: *4 Wheel Drive*
-juni nummer: *Hollandse Nieuwe.* (NL)
(Met dank aan Joop Schreurs en Albert de Wagenaere)

Speurdersnieuws

Liefhebbers van bijzondere (reclame)uitgaven hebben het niet makkelijk. Dat ondervond clublid en reclamespeurder Albert de Wagenaere weer eens aan den lijve.
In Frankrijk kon je afgelopen zomer sparen voor drie verschillende softcoveralbums met overflap van Tintin bij de Total benzinestations. Een album kon je "krijgen" door je auto te laten voltanken en 16 Franse frank (ongeveer 100BEF of 6 NLG) bij te leggen. Niet echt goedkoop dus, want voor élk album moet je de wagen laten volgooien. Ooit maakten we zelf eens een dergelijke actie mee met Asterix-albums, en die Franse pomphouders zijn daarin allesbehalve makkelijk! Denk niet dat je met twintig liter bij te tanken een album kan aanschaffen. Nee, *vol*tanken!

Point noir
ÉCLIPSE
Avec cet humour en demi-teinte qui le caractérisait, Hergé qualifia de "point noir" la providentielle éclipse totale de Soleil à laquelle Tintin et ses amis durent leur salut. Il entendait par là que, selon toute vraisemblance, les Incas étaient beaucoup trop au fait des phénomènes célestes pour s'être laissés berner de la sorte. Soit. Mais tant mieux, en l'occurrence...
dossier : Bernard Tordeur • maquette : studio Moulinsart

Vol is wel degelijk vol. Maar ja, wat doe je als verzamelaar als je nu éénmaal al met veel moeite twee albums binnen hebt, en het derde ligt daar te lonken? Doorrijden maar... Zo zag Albert een mooi stukje Franse kust plus nog half Nord/Pas de Calais tot hij uiteindelijk een uitbater wist te vermurwen om niet te kijken op die enkele litertjes. Waarom rijden die moderne wagens ook zo zuinig?
De (softcover)albums zijn kwalitatief gedrukt op zeer mooi papier en hebben zowel voor als achter een mooie rode flap. Op de cover staat geen enkele verwijzing naar Total, maar binnenin staat de vermelding "imprimé par Casterman pour Total". Voor het verhaal begint, zijn er ook

© Casterman/Hergé/Moulinsart 1999

nog acht prachtige informatieve pagina's extra toegevoegd. De beschikbare titels zijn: *Les 7 boules de cristal, Le temple du soleil* en *L'étoile mystérieuse*. Waarom net deze titels? Wel, met wat goede wil kan je ze alle drie in verband brengen met de recente ECLIPS. De actie speelde dus in op de zonne-heisa. De achterkant toont niet de gebruikelijke titellijst, maar geeft een korte inhoud van het verhaal. Er is ook een affiche van deze actie.
Uit welingelichte bron vernemen we dat Total België, gezien het succes, ook een dergelijke actie zou plannen. Maar méér kunnen we daarover nog niet verklappen. U kent ons.

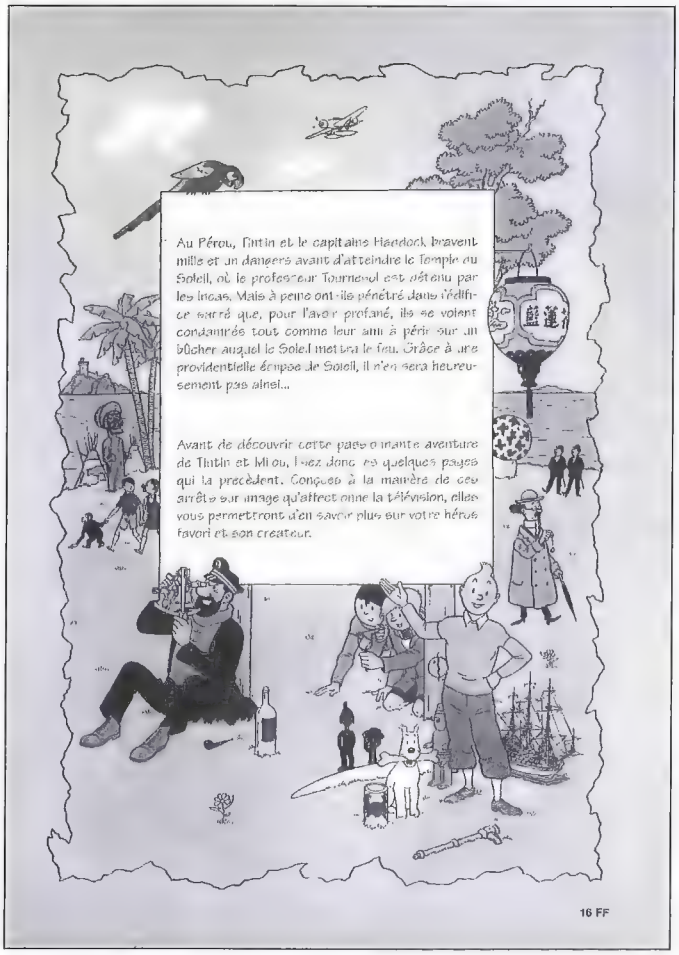
Au Pérou, Tintin et le capitaine Haddock bravent mille et un dangers avant d'atteindre le Temple du Soleil, où le professeur Tournesol est détenu par les Incas. Mais à peine ont-ils pénétré dans l'édifice sacré que, pour l'avoir profané, ils se voient condamnés tout comme leur ami à périr sur un bûcher auquel le Soleil mettra le feu. Grâce à une providentielle éclipse de Soleil, il n'en sera heureusement pas ainsi...
Avant de découvrir cette passionnante aventure de Tintin et Milou, lisez donc ces quelques pages qui la précèdent. Conçues à la manière de ces arrêts sur image qu'affectionne la télévision, elles vous permettront d'en savoir plus sur votre héros favori et son créateur.
16 FF

Verschijnselen

Om stil van te worden

Wat drijft een mens ertoe om zich op te sluiten in het ondoordringbare oerwoud, weg van alle luxe en comfort en dit omstreeks einde 1939? Niet vermoedend dat de grote brand, WOII, de wereld op zijn grondvesten zal laten schudden. Deze vraag zou men aan de Franse linguïste Eliane Goldschimdt moeten stellen. Zij trekt naar Paraguay om er haar studie over de Guaranistam af te maken. Daar ze hier reeds meermaals vertoefde, schrikt ze van het feit dat de anders zo opgeruimde, levenslustige stam alle levenskracht kwijt is. Ze vindt een dorp dat berust in zijn lot, zelfs klaar is om te sterven. Niets kan hun lethargie doorbreken. Tot de Karai opduikt, een soort tovenaar die het volk opzweept en hen weer nieuw leven inblaast. Hij dwingt de stam een nieuw bestaan te zoeken. Daarom moeten ze op tocht naar de wereld zonder kwaad. Het ganse hebben en houden van de stam wordt bij elkaar gegraaid en hopend op een betere toekomst stappen ze in het spoor van de Karai. Een onmenselijke tocht over nooit eerder betreden paden, van oost naar west, voeg hierbij vijandelijke stammen wiens gebied ze doorkruisen en de uitputting, dan begrijp je dat deze tocht een ware hel op aarde is. Na een tijdje gaat de stam zelfs twijfelen aan de zin van deze tocht en aan de onfeilbaarheid van hun gids. Gelukkig vind Eliane steun bij Gurapepo, een inboorling die haar vriend en toeverlaat wordt. Later baart ze zelfs zijn kind. Maar de tocht is nog lang niet ten einde. Ze trekken over woeste, met eeuwige sneeuw bedekte bergtoppen, slechts enkelen zullen de tocht overleven. Bij het bereiken van een stad blijven er van hen die de tocht begonnen slechts vijf inlanders over. Elianes leven werd onbewust gered door deze vier jaar lange tocht. Terwijl zij strijd tegen het oerwoud , tegen ziektes en dood, werd in Europa een andere strijd uitgevochten. Eéntje van blinde haat waar Elianes familie als eerste mee te maken kreeg. Haar ouders en familieleden waren immers van Joodse afkomst en evenals de inboorlingen overleefden slechts enkele van haar familie de holocaust. *Een wereld zonder kwaad* is een diepmenselijk verhaal mooi uitgewerkt door Lepage en Sibran. Een album om bij stil te worden. *Willem.*

Vrije Vlucht: *Een wereld zonder kwaad*
Lepage & Sibran
Uitgeverij Dupuis, hc 485BEF.

In de naam van god

Als er één schaap over de dam is, volgen er meerdere luidt het gezegde. Een waarheid als een koe in dit geval. De strip *De As van de Katharen* (Jarbinet) krijgt al snel navolging en dit nog wel bij dezelfde uitgever, Arboris. Beide strips zijn nauw aan elkaar verwant. Dat kan ook moeilijk anders als men het over identieke raakpunten in de geschiedenis heeft. We schrijven Spanje, Dertiende Eeuw. Op het leen Alban ademt alles vrede en rust uit. Zich niet bewust van het gekonkel van de katholieke kerk die deze rust al snel zal verstoren, vertoeven Bri, de bastaardzoon van graaf D' Alban, en diens zoon Guillaume in het leuke gezelschap van Aiz, een meisje wiens moeder in de volksmond bekent staat als heks. Tijdens dit verblijf

in het woud storen ze onbewust een inwijdingsritueel der Katharen. Betrapt door de ingewijden in het geloof, worden ze op hun plichten gewezen, waardoor Guillaume in woede ontsteekt. Een woede die omslaat in doodsangst wanneer rondreizende potsenmakers hen de gruwelen beschrijven die de Katharen in naam van de katholieke kerk ondergaan. De troepen of laten we beter zeggen de huurlingen in dienst van de kerk zijn tuk op eigen gewin. Ze passen de tactiek der verbrande aarde toe. Vrouwen en kinderen, rijk en arm, burcht en krot, alles wordt bij vermeend samenheulen met de ongelovigen gewoon af- of met de grond gelijkgemaakt. Heer D'Alban besluit zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Zijn burcht wordt in opperste paraatheid gebracht. Maar Guillaume, gek van angst voor de komende strijd en bang hierbij het hachje in te schieten, maakt gemene zaak met de vijandige troepen. Tijdens de nacht opent deze eerloze zoon een geheime deur voor de aanstormende troepen, waardoor hij onrechtstreeks de dood van zijn vader veroorzaakt. Vooraleer te sterven onterft D'Alban zijn zoon en schenkt het leen aan Bri. Na de strijd wordt Bri het pas geërfde leen de toegang ontzegt, maar in hem leeft de eed dat hij het landgoed zal ontdoen van zijn vijanden. *Willem.*

Bri D'Alban 1: *De vervloeking*
Alfonso Font
Uitgeverij Arboris, sc 240BEF.

Jeanne valt in de handen van Gillon

Het verhaal van de mystieke Jeanne d'Arc zal de Fransen waarschijnlijk nog eeuwen blijven boeien. Niet alleen de Fransen trouwens : de kruistocht die de maagd van Orléans voerde tegen de Engelsen in de jaren 1400 en de "goddelijke" inspiratie die haar daarbij motiveerde, maakt dit verhaal tot een klassieker. Klassieke verhalen worden - bij gebrek aan een goed origineel scenario - graag in stripvorm gegoten en zodoende vond Paul Gillon dat hij

wat kon toevoegen aan de nog steeds onduidelijke levensloop van Jeanne. Dat het begrip "maagd" Gillons fantasie zou prikkelen, dat lag zo voor de hand dat het resultaat ervan de argeloze lezer niet mag verbazen. De fans van Gillon komen aan hun trekken. Of de fans van Jeanne (Franrijks eigen fascist Le Pen bijvoorbeeld), even opgetogen zullen zijn, dat zou me sterk verbazen. Nu waren de Middeleeuwers puriteinen noch koorknapen, laat staan in Frankrijk, maar de sexscènes met Gilles de Rais voegen niets toe aan het verhaal en zijn dus zeer gratuit. Verder loert een typisch Frans bombast om de hoek, wat de teksten voor een nuchtere Noorderling wel eens onnodig bezwaart. Een staaltje? Jeanne sterft op de brandstapel met dit bijschrift : "De eerste vlammen blakeren haar hemd en likken sensueel aan de voeten van het maagdelijke kind... 't vuur maakt zich boos, hijgt en zucht tijdens de verovering van dit onnozele gansje". Tja, voor een parodie is de strip in zijn geheel helemaal niet grappig genoeg, Paul. Het album is in zwart-wit, waartegen we natuurlijk geen enkel bezwaar hebben, integendeel, het doet Gillons lijn er verdienstelijk uitkomen. *Patrick*

Jeanne D' Arc 2 : *De maagd van Orleans*
Paul Gillon
Arboris, 240BEF.

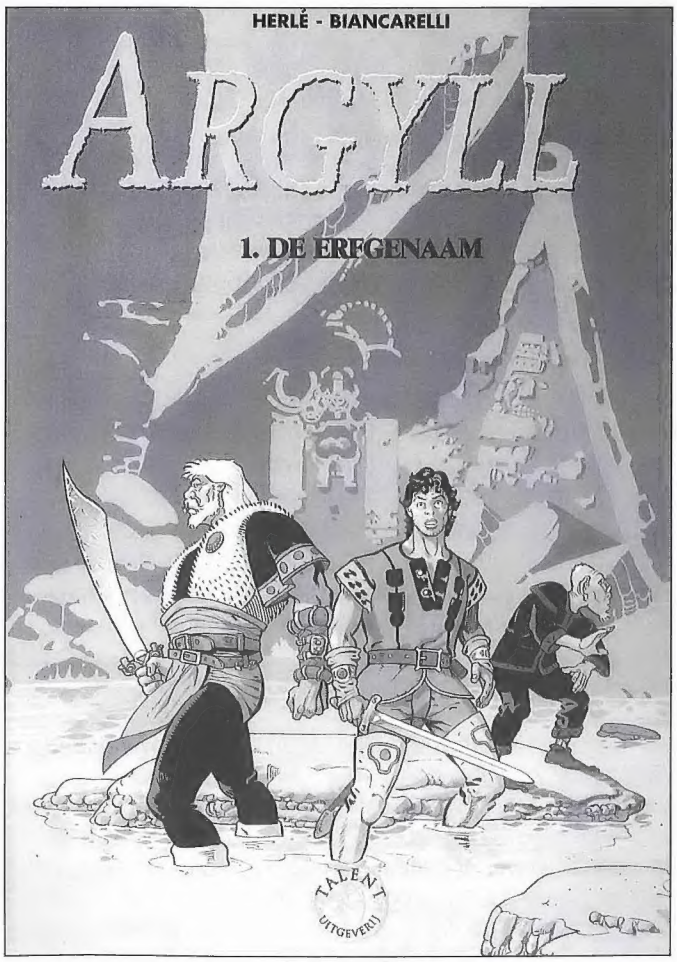

Draken en zwaarden

Niets gekker dan een fantasyverhaal. Men kan er bijna alle kanten mee op : woeste draken, beeldschone prinsessen, ongeciviliseerde volkeren, kortom alles waar je nachtmerries mee bevolkt worden, kan je aan het blanke papier kwijt. Hetzelfde overkomt Argyll, een vondeling, liefdevol opgenomen door een neringdoende, namelijk een herbergier. Argyll is geen gewone sterveling maar een Faniful, een soort trol met magische krachten, die in de loop van het verhaal meer dan eens van pas zullen komen. Maar keren we terug naar het verhaal. Na een vechtpartij in de herberg veroorzaakt door Ducann, een soort huurling, brengt hij aan Argyll de boodschap over dat hij als enig overlevende recht heeft op het keizerrijk Marakand. Aan het hoofd van dit keizerrijk treffen we Strabon de oom van Argyll, die als een ware tiran heerst over mens en dier, zelfs het kleinste bloempje in de tuin buigt het hoofd als hij voorbij marcheert. Aan Argyll nu de opdracht om deze heerser van de troon te stoten. Een opdracht die, zoals te verwachten is, niet van een leien dakje loopt. Woeste soldaten, dito monsters en monniken in de Bevroren Bergen maken onze helden op allerlei onzalige manieren het leven zuur. Zullen ze ooit hun doel bereiken? Dat zullen nog later te verschijnen albums uitwijzen. Tekenaar Biancarelli en scenarist Herlé brengen een mooi verzorgd luchtig verhaal. De figuren en locaties lijken ontworpen voor een lieflijke sprookjeswereld, maar wee de argelozelezer als hij zich inleeft in het verhaal. Zelfs sprookjes vertonen soms wel eens gewelddadige trekjes. Decors en taferelen zijn subtiel ingekleurd, aangepast aan de loop van het verhaal. Het verhaal zelf bevat humor van de bovenste plank. Zelfs in de hachelijkste situaties tref je nog een zweem van een lach aan, wat ook te merken is in de onderlinge gesprekken. De gekste personages passeren op een geloofwaardige manier de revue, ze lijken soms bijna uit de pagina's te willen stappen. Hier wordt fantasy gebracht volgens alle regels van de kunst, een waar plezier om lezen en te herlezen. *Willem*

Argyll 1: De Erfgenaam, Argyll 2: Het spoor
Herlé & Biacarelli
Uitgeverij Talent, hc 500BEF.

Gutsman en Tigra

Bij Oog&Blik verscheen zopas deel 3 van Gutsman Comics. Jawel, het legioen der superhelden is weer aangegroeid. "Superheld" kan je Gutsman bezwaarlijk noemen, omdat het onduidelijk is welke grootse daden hij dan wel verricht. Goed, hij heeft alvast de verdienste dat de alledaagse belevenissen met zijn vriendin Tigra (die, jawel, recht uit een oud pakje sigaretten gestapt is) de lezer aan het lachen brengen. Eric Kriek, de Nederlandse tekenaar met de lekkere Vlaamse naam (die zelf ook optreed in de strip), brengt een oeroude stripvorm, de strip-zonder-woorden tot nieuw leven. Dat is moeilijk, maar hij slaagt er wonderwel in. Zeer veel stijl, dikke knipogen en humor maken *Gutsman* tot één van de beste *alternativos* van het moment. Het album, een verzameling korte verhaaltjes en grapjes, is in comicvorm uitgegeven, de tekeningen zijn zwartwit met grijze raster. *Patrick*

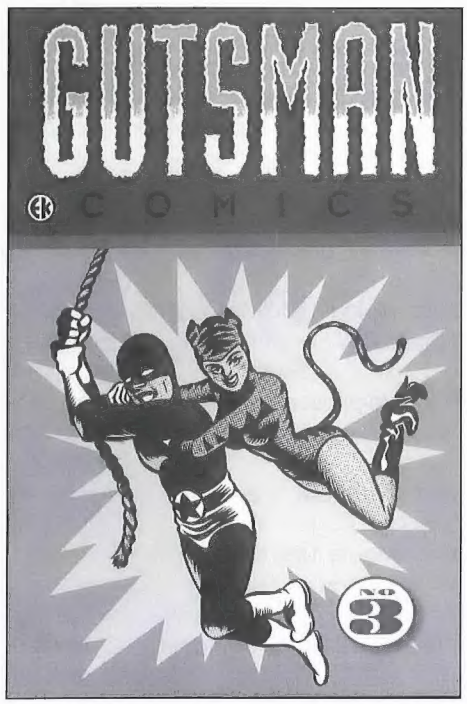

Gutsman comics #3
Eric Kriek
Oog&Blik

Gratis zoekertjes.
Schriftelijk meedelen. In elk briefje adres of telefoonnr. vermelden a.u.b.

GEZOCHT:

* **Crumb** schetsboeken van uitgeverij Zweitausendeins. Ik zoek volgende delen in hardcover! 1966-'67, late 1967 to mid 1974, nov. 1974 to jan.1978 en july 1978 to nov 1983. Ad Hendrickx, telefoon overdag: 014-42.88.29, e-mail: ad.hendrickx@pandora.be (71)

* **Bravo** : vooroorlogse albums 7+8 +vakantienummer+ nieuwe reeks nr.3; Spirou album 3; Franstalige vooroorlogse weekbladen zoals Hurrah, Le Robinson (met voornamelijkde eerste daylies&sundays van Brick Bradford: alles van Bimbo en Jeep; weekblad Kuifje 1° jaargang nrs. 1,9,11; de eerste 10 nrs. van Heroic
Paul Scholiers 03/237.22.35 (70)

* **Zilverpijl** : luxe editie mer origineel, uitgegeven begin jaren tachtig
Gert Bussens 03/311.58.88 na 19u30 (70)

* **Kapoentjes** van de jaren 1947 tot 1960; Ons Volkske jaren 1945 à 1949, 1953, 1956, 1959; PumPum; Sprint
Luc Haven, 09/378.40.37 na 20 uur (70)

* **Nederlandstalige comics : X-mannen** 1t/m100, (behalve 16, 24, 37, 42, 51, 52, 54, 59, 63, 69, 79, 96) verder ook gezocht 105 t/m 108, 110, 111, 113, 114 t/m 119, 121 t/m 130, 132, 133, 134, 142, 143, 146 t/m 150, 153, 154, 155, 160, 168, 169, 170; **X-mannen special** : 2 t/m 7, 9, 13, 19, 20; Wolverine: 1 t/m 22
Diego Devriese 02/767.95.53 (68)

* **Agent 327**, Top Secret (jubileumuitgave, 100ex.); **Bernard Prince**: Avontuur in Manhattan (met wikkel); **De Bolletjes**: in de dierentuin, Bolletje Ijzerbal (reclamestrip); **Mister Black** 1 (met katern); **Bonanza** (1962) : 1, 2, 3, 4=Comanchero en de Texasrangers; Een jonge schutter speelt een dodelijk spelletje (1971); Bonanza TV-albums 6&8; Bonanza nr.1 Zuid-Nederlandse uitgeverij
M.C De Jongh, Dorpstraat 23, 1484 EJ Graft (NL) (68)

* **Ons Volkske** 1945 nr. 43 en **Kapoentje** 1950 nr. 16 (geef tot 5.000fr per stuk); Kapoentje 1951 nrs. 41 t/m 52 (ik geef 100fr per stuk), kleine bundelingen 25 t/m 80 (nieuw) ;
Paul De Bont 014/65.73.79 (68)

* **Franstalige oude drukken Lombard, Dupuis en Casterman** (ruilen tegen Ned. materiaal); **Robbedoes-albums** 64,65,67,70,73,74,75,76,77, 79 t/m 98 met microverhalen en in mooie staat; **Suske&Wiske** tweekleuren in mooie staat: *Knokkersburcht, Het sprekende testament, De geverniste zeerovers, De snorrende snor;* **Huize Snoek**; Patrick Vranken 052/31.23.46 (tel&fax&antwoordapparaat)

TE KOOP/RUILEN:

* **Kuifje Verzamelalbums** nrs 5, 9 tot 13, 16 tot 22, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 38, 39, 41, 42, 45, 47 tot 56, 60 tot 66, 70, 72, 73, 75 tot 91, **Suske en Wiske Bibliofiele Uitgaven** SUSKE112.2aa, 112.3aaba, 155.1aa,

* **Blake & Mortimer Groot Formaat** BLAKE 5.1, 5.2, 5.3a, **Wordt Vervolgd Pakket** 75 eerste nrs (bundels 1 tot 10 + losse nrs). Prijzen en extra info op webpagina http://bewoner.dma.be/RudiD/forsale/strips.html
Rudi Duerinckx 016/632440 (na 18u.) e-mail: rudi_d@hotmail.com (70)

* **Le Libre junior** (bijvoegsel) vanaf 1950 t/m 1957 in prachtstaat; Overal: 30-tal losse nrs.; Ons Volk : 50-tal nrs.; Ons Volkske&'t Kapoentje: enkele nrs. uit '46&'47; Johan en Pirrewiet 9,10,11 in nieuwstaat; Originelen van Eduard de Rop: Iris, Pats, enz...; Robbedoes losse nrs. met bevrijdingsnr.; Humo(radio) 1936-1999 bijna volledig en in nieuwstaat (3000nrs!) Henri De Leeuw 03/324.76.07 (70)

* **Reclamestrips!** wegens stopzetting verzameling : te koop of te ruilen (tegen Michel Vaillant) honderden Nederlandstalige reclamestrips Alex Benoit 015/61.09.64 (70)

* **Fra Antonio;** Kindervriend 1931 à 1934; enkele Kapoentjes van 1948; dit alles te ruilen tegen oude stripweekbladen (zie boven) Luc Haven, 09/378.40.37 na 20 uur (70)

* **Kiekeboe:** Eerste druk (3,5,6,7,8,9,10,...), reclame-uitgaven, gekleurde uitgaven Hoste, curiosa; Suske en Wiske 1ste drukken (goede tot zeer goede staat) De Cirkusbaron, De Straatridder, De ijzeren schelvis, De geverniste zeerovers, tweekleuren (goede staat) De vliegende aap, De klankentapper, Vierkleurenreeks, reclame-uitgaven; Ex-libris allerhande Nick Lebon, stwg. op Gierle 233/1, 2300 Turnhout (69)

* **Merho :** Kiekeboebeeldje (80ex.), De snor van Kiekeboe, Top Roddel ; Jef Nys : 1ste drukken in nieuwstaat ; Vandersteen : Suske&Wiske curiosa, Kuifje weekbladen 8° t/m 14° jaar in nieuwstaat
Patrick Claessen, Kapelakker 43, 2380 Ravels (69)

* **Weekblad Kuifje** : veel losse en ingebonden nrs. uit de periode 1946-1953 ; originele platen Jijé (Blondie en Blinkie, Jan kordaat, Jerry Spring), Vandersteen (Suske&Wiske)
Mike van der Veer 03/440.75.48 (69)

* **Jan Bosschaert** materiaal, o.a. Panorama-knipsels
Joppe Broeckhoven, 03/645.61.51 (68)

* **Suske en Wiske** : mooie 1ste drukken 41 - 153, mooie reclameuitgaven Henkel, alle 10 nog in verpakking; Kiekeboe 1ste drukken 6 - 45; Comi en Dackske John Vannieuwenhove, 09/252.17.31 (68)

* **Averbode :** *Spookeiland, Staf van de tovenaar ; Broebelend fleske (Tibos);* Ons Volkske/Kapoentje 1946-48 : 14 stuks; Zonneland 1948-49-50 compleet ; Raisinor glas Guust
Paul De Bont 014/65.73.79 (69)

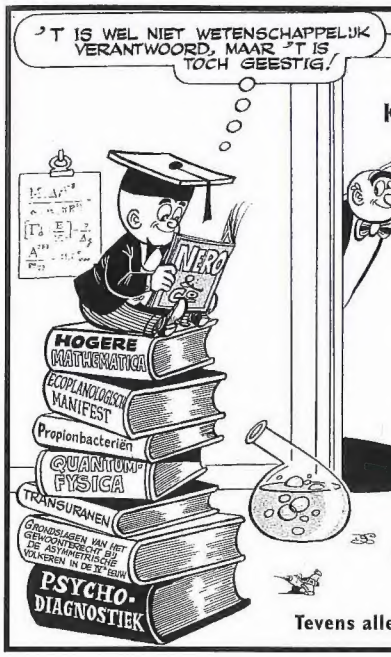

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,

Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

TISTJEN DOP

strips en games

patersstraat 96 - 2300 turnhout
tel. 014 / 42.88.29
http://surf.to/tistjendop
e-mail: tistjen.dop@pandora.be

Stripfestival Middelkerke

17/7 tot 8/8/'99

luxe edities van Nero
Info: 059/ 30 52 66

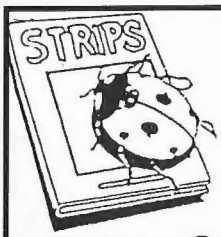

Stripspeciaalzaak
DE STRIPKEVER

Bruulcenter - Bruul 79 - 2800 MECHELEN
Tel+fax : 015/21.76.05
e-mail : stripkever@jedi.be *(niet : www)*

Open :
ma : 13uur30 - 18uur
di-vr: 10-13uur, 14-18uur
za : 10 - 18uur
Elke eerste donderdag van de maand open tot 20 uur.

WONDERLAND - HALF VIER - PRODUCTIONS

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT - BELGIË
Tel. & Fax : 00 32 / (0)11.22.82.00

Speciaalzaak strips

Plouvier A. - Mahy C.

PHILBO

Boek- en papierhandel

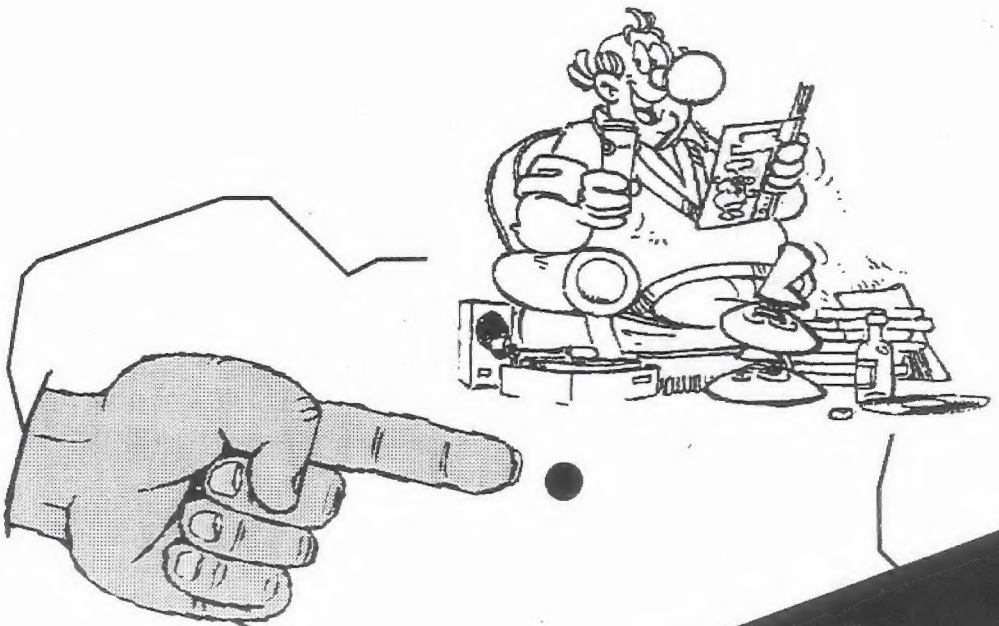

J.B. Nowélei 52 - 1800 Vilvoorde
Tel. 02/251 91 86 / Fax. 02/253 45 94

HRB 570.358 - BTW BE 578.679.630

Artis - Historia en Soubry Ruilcentrum

Ontwerp Drukkerij Dupress 02/253 62 19